

30 LET SLOVENSKEGA DRUŠTVA V GEELONGU

(Glej poročilo na strani 5)

OBISK SLOVENSKEGA ŠKOFA

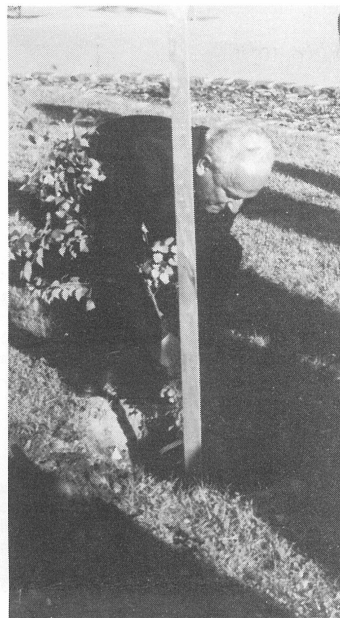
V torek, 12. decembra sta obiskala S.D.M. ljubljanski škof — pomočnik Jožef Kvas in predstojnik slovenskih frančiškanov pater dr. Miha Vovk.

Okoli 6. ure zvečer ob jasnem sončnem dnevu, so mladi oblečeni v narodne noše ponudili gostoma, po staroslovenskem običaju ob vходу v dom S.D.M. sol in kruh. V imenu S.D.M. pa jih je sprejel predsednik S.D.M. g. Peter Mandelj ter jih predstavil številnim navzočim članom. Oba gosta je pripeljal na slovenski "Griček" v Melbourneu pater Bazilij v spremstvu dveh slovenskih redovnic.

Po ogledu zemljišča je čakalo pomožnega škofa tudi malo težaškega dela. Naprošen je namreč bil, da v spomin svojega obiska posadi na vaškem trgu brezo. To je tudi prav z veseljem storil in kar videlo se je, da mu lopata ni bila preveč tuje orodje, čeprav se je izrazil, da ima vse manj časa, da bi se bavil tudi z vrtnarstvom.

Pred odlično večerjo, katero so pripravile članice ženske sekcije pod strokovnim vodstvom gospe Marije Cvetko, je spregovoril dobrodošlico g. Mandelj in izrazil radost vsega članstva, da ima priliko pozdraviti v svoji sredi tako visoka gosta.

(Nadaljevanje na strani 3)

«SLOVENCIM OD PAMTIVEKA»

Vsakdo, ki je do sedaj videl knjigo "The Slovenians From The Earliest Times" ali po naše Slovenci od pamtiveka, je bil prijetno presenečen že nad izredno visoko kvaliteto zunanega izgleda knjige: papirja, vezave in umetniške opreme, še predno je pričel prebrati vsebino.

To ni knjiga, ki bi jo človek prečital in potem postavil nekam na spodnjo polico. Ne. Ta knjiga ima že po svoji izdelavi nadpovprečno vrednost in bo krasila marsikatero knjižno omarno naših rojakov in naših prijateljev. Ta knjiga je izraz zmogljivosti, nadarjenosti in pridnosti, ki odlikuje našo maloštevilno narodnostno skupino.

Knjiga je vezana v belkasto grobo platno in na naslovnem ovitku je oris "Knežjega kamna", katerega so uporabljali karantanski knezi pri ustoličenju. Tiskarska dela je opravila tiskarna Distinction Printing, katere lastnik je Simon Špacapan, ki je tudi vodil celo tehnično stran sestave knjige. Skoraj pri vseh delih okoli knjige so bile vpletene slovenske roke. Z umetniško opremo knjige je zopet pokazal svoje odlične sposobnosti Vasja Čuk, stavljanje pa je opravila na "Vestnikovem" tiskarskem stroju ga. Marta Sterle. Kljub temu, da je še nekoliko "sveža" v angleščini, je naredila vse delo vestno in spretno, s presenetljivo majhnim številom "tiskarskih škratov".

Knjiga obsega 210 strani in vsebuje 167 zanimivih ilustracij, katere je avtorica zbrala s številnih delov Evrope in njenih znanstvenih ustanov.

Vsebinska najprej podaja opis prebivalcev in teritorija pred naselitvijo Slovanov. Omenja vpliv predrimljanske in potem rimljanske kulture pred velikim preseljevanjem narodov.

Zatem se bavi s tem kar nam je poznana iz življenja Slovanov pred njih preselitvijo na zapad in nas seznanja z deželno in kraji, kjer so se naselili predniki današnjih Slovencev.

Vpelje nas v dobo pokristjanjevanja Slovencev, ki je poleg nove vere prinesla s seboj tudi vplive, ki so končno odvzeli Karantancem svojo lastno svobodno državo.

Dalje nas vodi skozi temne čase srednjega veka in nam daje vpogled v strukturo tedanjega fevdalnega sistema, vzpostavitev mest in gradov. Nazorno opiše brezupno životarjenje tlačanov ter njih tragično končane upore v boju za "staro pravico". Seveda tudi omenja turške vpadne in plenjenja, pa tudi celjske grofe in na njih neizpolnjene upe v prizadevanju, da nadkrižijo Habsburžane.

Pokaže nam gorečnost prvih slovenskih protestantov, ki so nam zanetili iskrico iz katere se je razvil plamen slovenske književnosti.

Skozi dobo prosvetljenstva in reform cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa II. nas pripelje do Napoleona, vzpostavitve kraljestva Ilirije, ki je pomagalo k prebujanju slovenske narodne zavesti, katere je potem stalno rasla od evropske "pomladi narodov", preko poziva za Zedinjeno Slovenijo in slovenskih ljudskih taborov do Majske deklaracije, odcepitve od Avstro-ogrske monarhije ter prve in druge Jugoslavije.

Zadnji del knjige je posvečen slovenski folklori in tradicijam, katerih opis je podkrepjen s številnimi ilustracijami.

Na splošno so najbolj vpadljiv del knjige izbrane ilustracije, med katerimi so mnoge prav redke. Prav te ilustracije bodo povprečnemu bralcu, drugače zelo zglašeno pisano vsebino napravile pestro, zanimivo in dojetnejšo. To pa je važno,

kajti knjiga je namenjena v prvi vrsti, našim mlajšim, v angleško govorečih deželah vzraslim rodovom ter našim angleško govorečim prijateljem.

Knjiga je izšla v zelo omejeni izdaji. To pa je omogočil in založil Koordinacijski odbor slovenskih organizacij Viktorije.

Verjetno bo v knjigi lahko marsikateri kritik (predvsem nepoklican, nerazgledan in zlonameran), našel tudi nekatere kosti, ki jih bo potem z veseljem glodal. Toda trezno in iskreno misleči bo moral pri ocenjevanju knjige prav gotovo upoštevati dober namen in izredne hvale vredne napore avtorice gospe Drage Gelt. Saj ta si ne prišteva nikakih formalnih kvalifikacij na zgodovinarskem področju, niti pri svojem delu ni razpolagala z možnostmi in podporami, ki jih pri svojem de-

Primerno božično darilo.

lu navadno uživajo znanstveniki. Daleč o velike večine zgodovinskih virov je razpolagala samo z ogromno mero energije, potrpljenja in vztrajnosti ter končno, ne izčrpno mero ljubezni do vsega slovenskega, a še posebno do slovenske mladine.

Ne sme biti Slovenca v Avstraliji, ki ne bi posegel po tej knjigi in jo tudi posredoval svojim otrokom in angleško govorečim prijateljem. Na ta način bomo mnogo pripomogli k temu, da bo javnost vedela več o Slovencih, kot je to na žalost bilo do sedaj. Prav ob času božičnih praznikov, bo knjiga za marsikogar najprimernejše darilo.

Knjiga se dobi pri vseh slovenskih organizacijah v Avstraliji. Nje cena pa je samo 20 dolarjev, kar je silno zmerno primeru s sličnimi publikacijami.

ILEGALNI NASELJENCI

V Avstraliji predpostavljajo preko 50.000 ilegalno naseljenih. Po večini so to osebe, ki so prišle sem na obisk, pa se ne vrnejo, ko bi morale. Več kot 60% od teh je tukaj zaposleno in tako odjedajo kruh avstralskim prebivalcem.

Sedaj bodo proti takim še bolj strogo postopali in prav redki bodo slučajni, da bodo takim, ki se zadržijo preko odmerjene dobe, izdali podaljšanje.

MUZEJ V BONEGILLI

Bonegilla je bila prvi dom velikemu številu imigrantov v prvih desetletjih po vojni. Bila je največji od 23 taborišč, ali Hostels, kakor so jih imenovali. Preko 320.000 ljudi je prešlo skozi to taborišče in si ustvarilo svoje lastne domove po Avstraliji vse do leta 1971, ko so to taborišče zaprli.

Ethnic Communities Council bo sedaj v tem hostelu pričel z vzpostavo Narodnega vseljeniškega muzeja. V ta namen so zaprosili podporo Ustanove za proslavo dvestoletnice Avstralije.

Za vzpostavo tega muzeja so ustanovili poseben odbor, katerega naslov je Bonegilla National Immigration Museum Committee, P. O. Box 918, Albury, NSW, 2640.

Slovensko Društvo Melbourne
82 Ingrams Rd., Research

vas vljudno vabi na

SILVESTROVANJE

s pričetkom ob 7.30 zvečer ob zvokih ansambla PLANINKA
vse do 2h zjutraj 1986
večerja po zmerni ceni po želji od 6h naprej v jedilnici

Za rezervacije kličite:

Anica Markič Tel. 870 9527

Cena vstopnic : člani 10.00 dolarjev; nečlani 13 dolarjev

+ Za mladino disco ples v Mladinski koči

ŠTEFANOVANJE

V četrtek 26. decembra 1985 - Odprto bo balinišče in strelišče,
za otroke igrišče
Sredi popoldne bo začela igrati godba ansambla "Imagination"

ZVOČNI POZDRAVI DOMOV

Radio Avstralija je pričela nov program, ki se imenuje "Blizu domu". Ta program je namenjen onim, ki bi radi poslali pozdrave v obliki glasbe svojim dragim, pa kjerkoli naj bi ti bili.

Program oddajajo ob nedeljah zvečer ob 11.30, v ponedeljkih ob 8.30 zvečer, v torek ob 2.30 zjutraj in v četrtek ob 9.30 zjutraj, po avstralskem poletnem času.

Če imate koga preko morja, kateremu bi radi namenili posebno melodijo in bi tudi rad slišal vaše osebne pozdrave, obrnite se ne "Closer To Home", C/-Radio Australia, Melbourne, 3000, ali pa telefonično na (03) 235 2217.

NEZAPOSLENOST PADA TODA NEEANAKO

Avstralski statistični urad je objavil nekaj zanimivih podatkov o nezaposlenosti v Avstraliji.

Tako navajajo, da se je nezaposlenost v enem letu do avgusta 1985 zmanjšala za 0,7 odstotka.

Nezaposlenost med novonaseljenci je padla za 1,2%, medtem, ko je pri v Avstraliji rojenih, število nezaposlenih padlo za 0,4%.

Med onimi, ki so prišli iz neangleško govorečih krajev, je brezposelnih 9,6%, iz prišedšimi iz angleško govorečih krajev pa 7,7%.

Prišlenci iz Srednjega vzhoda imajo 21,3 brezposelnih, oni iz Azije pa 11,1%. Največ tripio v tem pogledu naseljenci iz Lebanona, od katerih je 29,4% brez posla, od Turkov 29,3% in med Vietnamci 23,4%.

ITALIJANOM JE ŽAL

Od Italijanov naseljenih v Avstraliji, jih je 43% izjavilo, da ne bi prišli v Avstralijo, če bi zopet imeli priliko izbire. Ena tretjina pa bi rada svoja upokojska leta preživela v Italiji.

Tako so ugotovili pri Ministrstvu za imigracijo in etnične zadeve v anketi v Brisbane. Pri tej anketi je sodelovalo 100 v Italiji rojenih oseb, 44 moških in 56 žensk, ki žive v Avstraliji več kot po 20 let.

29% njih misli, da bi v Italiji bolje živel. Samo 2% se jih stalno družijo z Avstralci, angleškega porekla in 57% bi jih hotelo starost preživeti v italijansko orientiranem domu za ostarele.

IZ UREDNIŠTVA

Današnja številka Vestnika je dvojna, ker smo združili novembersko in decembersko. Vsako leto imamo pred božičnimi počitnicami zadrego s časom saj so tiskarne in pošta preobremenjeni z delom. Zato je naš uredniški odbor sklenil, da je bolj praktično objaviti dvojno številko pričetkom decembra. Z novim letom pa bo Vestnik zopet redno prihajal vsak mesec.

Upajmo, da nas boste razumeli, saj nihče ne bo prikrajšan ker je tokrat pač tudi štivilo strani povečano. Pa tudi pozabiti ni treba pri tem, da si sodelavci čas za delo pri vsaki številki Vestnika morajo od svojega prostega časa.

Ob tej priliki naj tudi izrazim svoje veselje nad tem, da so v času moje odsotnosti ostali člani uredniškega odbora pripravili dve zanimivi številki in se v oktobrski še posebej potrudili in primerno obeležili 30 let Vestnikovega obstoja. To dokazuje, da se ti Vestnikovi sodelavci, čeprav člani mlajših generacij, zavedajo pomena naše publikacije, edine tovrstne slovenske v Avstraliji. To mi je povečalo zaupanje v Vestnikovo bodočnost.

Seveda pa ta bodočnost ne zavisi samo od sodelavcev pač pa v mnogi meri tudi od tega kolikšno moralno in gmotno podporo bodo dobivali od čitateljev. Ta pa bi morala biti tolikšna, da ne bi samo vzdrževala Vestnik tak kot je sedaj, nego bi se morala prizadevati za njegovo napredovanje.

Sicer lahko rečem, da je Vestnik v preteklem letu dosegel nekaj novih uspehov. Pri dobil si je število novih naročnikov in to precej iz krajev izven Viktorije.

Z uditvijo Kordinacijskega odbora Slovenskih društev v Viktoriji je verjetno tudi Vestnik dobil nove pogoje za bodočnost. Vprašanje je samo ako bomo dovolj preračunljivi, da bomo uresničili nove možnosti.

Vestnik je bil v preteklem letu posegel tudi na druga področja. Naj v tem oziru omenim predvsem uporabo stavkega stroja ter usposobljenosti Vestnikovih sodelavcev pri tiskanju in priredbi dveh slovenskih knjig, ki so v tej dobi izšle v Melbourne.

Vestnik je bil prisoten pri društvenem delovanju vseh tukajšnjih naših organizacij in je to delovanje tudi zabeležil za bodočnost. Z razgibanostjo tukajšnjega društvenega življenja pa se je tudi Vestnikovo delo povečalo in če bo uredniški odbor hotel hoditi v korak s to povečano delavnostjo bo pač moral gledati, da najde nove bolj ustrezne pogoje za delo in sodelavce. Moral si bo na vsak način zagotoviti večjo soudeležnost vseh organizacij povezanih v Koordinacijskem odboru. Na žalost pa je Vestnik pri vsem stojih prihodnjih nalogah neizmerno pogrešal svojega sodelavca, kajti Božo Lončar se je tokom leta preselil v večnost.

Upajmo, da bo z dobro voljo in z nesebičnim zaupanjem vseh, ki jim je delovanje Vestnika pri srcu tudi leto 1986 prineslo nov razvoj in nove uspehe.

M.P.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1986

želijo članstvu svojih odsekov:

Alek Kodila - Vodja Gradbenega odseka S.D.M.
Ivan Mohar - Vodja balinarskega odseka S.D.M.
Frank Jelovčan - Starešina Lovske in ribiške družine S.D.M.
Frank Prosenik - Vodja Mladinskega odseka S.D.M.
Branko Sosič - pevovodja pevskega zbora S.D.M.
Draga Gelt in Magda Pišotek - učiteljici šole S.D.M.
Milena Brgoč - voditeljica knjižnice S.D.M.
Vodstvo ženske sekcije S.D.M.
Kati Hartner - Upokojski krožek S.D.M.

QUO VADIS AUSTRALIJA - ŽIVLJENSKI NIVO UPADA

	1950	1960	1973	1984
1	ZDA	ZDA	ZDA	ZDA
2	Kanada	Luxemburg	Luxemburg	Kanada
3	NZ	Švedska	Kanada	Norveška
4	Luxemburg	Kanada	Švedska	Z. Nemčija
5	Avstralija	NZ	Z. Nemčija	Švedska
6	Švedska	Z. Nemčija	Islandija	Belgija
7	V. Britanija	Švica	Belgija	Japonska
8	Islandija	V. Britanija	Francija	Luxemburg
9	Švica	Islandija	Danska	Danska
10	Danska	Danska	Švica	Francija
11	Belgija	Avstralija	Norveška	Islandija
12	Norveška	Belgija	Avstralija	Finska
13	Holandska	Norveška	Holandska	Avstralija
14	Francija	Holandska	Japonska	Švica
15	Z. Nemčija	Francija	Finska	Holandska

Vir: F. H. Gruen

Kalkulacijo je sestavil profesor G. Fred Gruen direktor za "The Centre For Economic Policy Research Of The Australian National University". Delna graja leži na vladi, protekciji tovarniške industrije in na delavski zvezi, kateri so postavili proti koncu 1960, centralno odmerjevanje plač, ki so postala neprilagodna okoliščinam. Seveda tukaj je še vedno dolg red drugih razlogov, katere si mi moramo sami najti, sicer so nas že v osnovni šoli učili, da vsak 'zakaj' ima svoj 'zato'.

S. P.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

USPEL KULTURNI VEČER S.D.M.

Kulturni večer S.D.M., posvečen spominu nedavno preminulega odbornika in kulturnega referenta Boža Lončar, je letos, na večer zadnje sobote v oktobru, uspel. Tako polnoštevilen odziv članov S.D.M., kakor tudi njihovih prijateljev in znancev ni odkrival le ljubiteljev društva in doma v vsej njegovi podobi in atrakciji, temveč tudi goste takšne vrste, ki ljubijo slovensko pesem in napeve, slovensko prozo in poezijo ter slovenske odrske uprizoritve. Le-ti so tako bogato prispevali k počutju nastopajočih in jim še utrdili voljo do tovrstnega nastopanja, organizatorjem pa v vodilo za naprej, potrdili potrebo in željo po takih in podobnih prireditvah.

V prvi točki kulturnega programa, ki ga je vodila tajnica S.D.M. gospa Anica Markič, je nastopil in prepletal program mešani pevski zbor S.D.M. pod vodstvom pevovodje g. Branka Sosič.

Pevski zbor v sestavi: Anke Brgoč, Mici Hartman, Neve Kastelic, Rozi Lončar, Ive Mandelj, Alme Sdrauli g, Marije Volčič, Franca Arnuš, Stanka Česnik, Janka Damiš, Franca Favier, Virgilija Gomizel, Jožeta Judnič, Naceta Kalister, Mirola Kastelic, Jožeta Logar, Alojza Pahor, Ljuba Pirnat, Egilia Šerek in Franca Zgozdnik, je s svojo ubranostjo in bogato izboro slovenskih pesni, znova dokazal svoje sposobnosti in bil zato deležen zaslužnega priznanja od strani publike.

odraz pridnosti naših najmlajših, ki so z dovoljno mero požrtvovalnosti in korajže, uspeli svoj trud predstaviti množici navdušenih gledalcev in ni le globoko pretresel srca njihovih mamic in očkov, temveč tudi poplačal njihov in trud učiteljic slovenskega jezika v S.D.M.

“Slovenija rodna” je bil naslov recitacije v izvedbi Jožeta Judnič. Njegov nastop je dal poudarek zrelosti in pestrosti programa, saj ugotavljamo, da so bile poleg različnih vrst kulturnega uprizarjanja, zastopane tudi vse starostne skupine. Jože Judnič, recitator srednjih let, je gledalcem uspešno improviziral v pesmi izražena čustva.

Plesna skupina članov Mladinske sekcije S.D.M., ki jo sestavljajo: Tony Adamič, Stan Ašengerger, Aleš Brgoč, Eric Gelt, Andreja Hojak, David Krnel, Julie Krnel, Diana Markežič, Lydia Markič, Damian Pišotek, Monika Sosič, Tania Sosič, Edi Štemac in Frances Urbas, je predstavila ples iz filma “Grease”. Za vsega nekaj in nekaj za vse, je prispeval tale nastop mladincev, ki so se v mladostni razigranosti razplesali po odru v smislu plesov današnjega časa. Izvedli so tudi nekaj zanimivih umetniških točk, kar je pomenilo, da so se morali za ta program posebno pripraviti. Ni bil slučaj, da so v tej točki nastopili nekateri že znani fantje in dekleta, saj se čestokrat na njem tudi pojavljajo ter kot običajno, tudi tokrat navdušili gledalce.

Mladina na odru S.D.M. ob priložnosti lepo uspelega kulturnega večera.

Slovenska izseljeniška pesnica – samozavestna, gospa Marcela Bole se je slovenski javnosti že nekajkrat predstavila s svojo literarno nadarjenostjo. Avtorica stotih verzov, objavljenih v pesmarici pod naslovom “Kraški izlivi” koncem leta 1984, številnih verzov za razne priložnosti, objavljenih v slovenskem časopisu “estnik” ali recitiranih, še kar naprej ustvarja in ni dvoma, da gospe Marceli ni težko zlitih svojih čustev v rimo. Tokrat se je predstavila s svojim “Verzom” in za nastop požela lep aplavz.

Veroniko Smrdel, 13-letno hčerko Anice in Renata Smrdel, poznamo v S.D.M. kot dobro recitatorico, saj je že večkrat navdušila gledalce podobnih prireditvev in tudi že na radiu 3 EA recitirala pesem Simona Gregorčiča “Soči”. Veronika ima poseben smisel za govorjeno slovensko besedo – ko jo poslušas, skoraj ne zabeležiš primesi angleškega naglasa, kar je tu v Avstraliji med mladimi dokaj redek primer. Veronika je tudi v nastopu tega večera, z deklamacijo “Dramilo”, zadovoljila gledalce, kar je gotovo v veliko moralno podporo mladi Veroniki, v ponos njenim staršem in naj bi bilo to za vzgled tistim mladim talentom, ki se mogoče še niso prebili do slovenske igralskega odra.

Prizor “Kupili smo punčko” v izvedbi najmlajših odrskih igralcev tega večera 9-letne Samantha Penca, hčerke Marije in Stanka Penca in 11-letne Barbare Smrdel, mlajše sestrice Veronike Smrdel, je bil

Burko “Mihec se ženi” je uspešno izvedla igralska družina. Nastopajoči: Ljubo Pirnat, kot oče Hrast; Ljubica Postružin, kot Majda, njegova hči; Rozi Lončar, kot služkinja Cilka; Janez Albreht, kot kmet Javor; Janez Horvat, kot njegov sin in Peter Pirnat, kot gozdar Skalar, so s pomočjo soflerke Francke Anžin, odlično odigrali dogodka v improvizirani kmečki sobi, segajoče v tiste nekdanje čase, ko so še očetje “prodajali” srca svojih hčera, a samozavestna Hrastova hčer Majda, je uspela, z živo ljubeznijo do mladega Skalarja in veliko moralno podporo služkinje Cilke, na primeren način dati duška svojemu srcu; ženin Mihec in njegov oče Javor, ki sta nazadnje odigrala svoje poslanstvo v Hrastovi hiši le kot gosta na zaroki Majde in Skalarja ter gospodarja Hrasta in služkinje Cilke, je vzbudil med gledalci veliko pozornosti in povzročil nemalo smeha. Zamisel režiserja za vključitev celotnega pevskega zbora S.D.M., v vlogi svatov, pa je dala tej točki večera odlični zaključni poudarek.

Pohvale vreden nastop skritih talentov igralske družine je publiko, lahko rečemo, dobesedno presenetil s svojo sposobnostjo, predanostjo odrskim dogodkom ter osebno sproščenostjo. Namreč, igrali so tako živo in iskreno, da jih celo hrupen smeh publike ni uspel spraviti iz tira.

Slovenske melodije so med otroki slovenskih staršev prav tako priljubljene, kot sama slovenska beseda. Ansambлом slovenskih pesmi in napevov, se je pridružil

CERKVENI DOSTOJANSTVENIKI NA SLOVENSKEM GRIČU

Pred vhodom dom S.D.M. na Elthamu. Z leve proti desni: Mrs. Helena van De Laak, ko-ordinator slovenske ure na radio 3EA, Veronika Smrdel, Angeliqve van De Laak, škof Jožef Kvas, pater dr. Miha Vovk, Francis Gelt, David Krnel in Lidija Markič. Pred vhodom v dom so škof

(Nadaljevanje s prve strani)

Gospa Jana Lavrič je prečitala pozdravno pesem, katero je za to priložnost napisala njena mama, gospa Vika Gajšek. Prikupna Veronika Smrdel je zatem deklamirala Vodnikovo “Slovenec, tvoja zemlja je zdrava...”

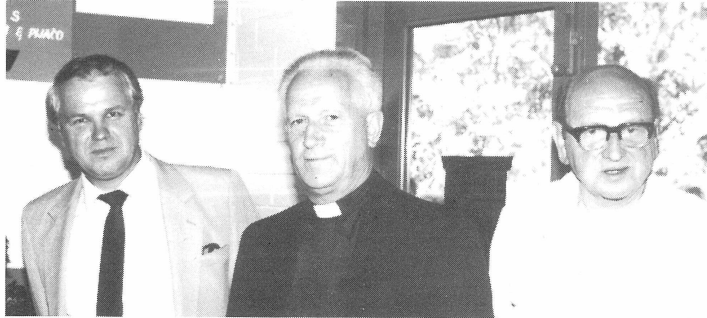
Navzlic temu, da je bil delavnik in zgodnja večerna ura, so se zbrali tudi člani pevskega zbora S.D.M. in prav ubrano – čeprav je bilo zaznavno, da pevovodja ni bil prisoten – zapeli dve pesmi.

Gospod škof je v svojem odgovoru dejal, da je bila prav Vodnikova pesem, ki tako lepo podaja podobo o Slovencih, o katere verodostojnosti se je imel tudi sam priložnosti prebrati, ko je videl na našem “Hribu” in tudi drugod med Slovenci po Avstraliji, kaj zmorejo pridne slovenske roke. Dejal je, da mu dom predstavlja v malem podobno naše domovine in nam zaželel, naj vedno tako tudi ostane: Hiša, kjer se bodo v prijateljskem in prijaznem krogu za skupno mizo zbrali bratje, ki naj bi vedno podpirali drug drugega in živeli

v znamenju gesla, ki ga je zapisal Ivan Cankar: Mati, Domovina, Bog.

Za škofom je pater Vovk že v prvih par besedah pokazal svojo dobrodušno in veselo naravo in kaj hitro pridobil srca vseh prisotnih. Med drugim je omenil, da je namen njegovega obiska, kakršne so dušnopastirske potrebe Slovencev v Avstraliji. Dejal je, da bo, ako bo potrebno, prišlo v Avstralijo še več duhovnikov. Toda, tako je naglasil, da se je treba zavedati, da bodo to duhovniki mlajše generacije, sodobnejših pogledov, a prav tako zavedni in požrtvovalni. Seveda pa bo njih prihod zavisel od želja naših tukajšnjih skupnosti in njih bivanje tukaj najbrž ne bo za stalno, temveč se bodo izmenjevali z drugimi od doma.

Ko so gostje, skupaj s člani odbora S.D.M., pospravili kuhinjske dobrine in je preje lepo okrašena in založena miza bila počiščena, so se pomešali med številne prisotne ter se prijateljsko pogovarjali z njimi še pozno v večer.

novjši ansambel “Karantanja”, ki se je s svojim nastopom predstavil v aranžmaju programa... Fantje: Peter Pirnat – harmonikaš, Bojan Jakša – klarinetist, David Jakša – trobentač, Ivan Horvat – bas-kitarist ter Edi Štemac – bobnar, imajo posebno veselje do glasbe. Igrali so lepo in sproščeno in porajal se je občutek, da je temu tako, ker so bili gledalci njihov narod, njihovi sorodniki, rojaki.

“Pokaži kaj znaš, na slovenskem kulturnem odru v S.D.M. Publika je dovolj velika, kritična in sposobna oceniti delo vsake najmanjše umetniške skupine ali posameznika!” naj bi bilo vodilo mladim generacijam, ki jim je do kulturnega udeleževanja toliko, kot mladim članom ansambla Karantanja, kateremu je publika ob priložnosti Kulturnega večera S.D.M. 1985, dala vse priznanje.

Kaj naj na koncu še pripišemo? Ponojimo, da je Kulturni večer S.D.M. 1985 popolnoma uspel. Da tu ponovno priz-

namo trud pokojnemu Božu Lončar, ki je kot kulturni referent S.D.M. pripravil delni aranžma programa; da se zahvalimo vsem članom in nečlanom za tako polnoštevilno udeležbo in za vse prostovoljne prispevke; da pozdravimo udeležbo mladinske sekcije iz Slovenskega socialnega kluba “Jadran” z njeno voditeljico; da na koncu še enkrat ugotovimo, da je slovenski narod tu v Melbournu željan takih in podobnih prireditvev in da zato lahko ponosno zapišemo, kako visoko znamo ceniti slovensko odrsko delo.

Da je S.D.M. pod vodstvom predsednika Petra Mandelj in vseh sodelavcev v upravnem odboru prezadovoljno, ker je uspelo k nastopu pridobiti toliko in tako sposobne talente in naj zato na tem mestu izrazimo še enkrat iskreno zahvalo vsem, ki so prispevali k uspehu tega večera.

Marta Sterle

kaj, kje, kdo?

Nedavno je tragična smrt prizadela tudi poznano slovensko družino v Melbournu.

Mlad, komaj 21-letni Robert Everest je bil žrtev nezgode v tovarni Dunlop v Footscrayu. V soboto, 11. novembra je Robert, ki se je izpopolnjeval v poklicu strojnega tehnikarja, poskušal popraviti napako na enem izmed strojev v tej tovarni. Nesreča je hotela, da ja pri tem izgubil življenje.

Robert je bil posebno med slovensko mladino na elthamskem gricu zelo poznan, čeprav ni bil slovenskega rodu. Pač pa je mnogo let bil član plesnega orkestra "Sava". Tako se je tudi spoznal z Vivian Gomizel, hčerko Dragice in Virgilija Gomizel. To poznanstvo se je razcvetelo v zaroko, katero sta proslavila komaj pred tremi meseci.

Kruta usoda je mlademu paru sedaj prečrta vse lepe načrte, ki sta jih imela za bodočnost.

Pokojnega Roberta so položili k večnemu počitku v sredo, 6. novembra.

Irena McBean, hčerka Rozike Lončar in pokojnega Božota, je v petek, 22. novembra zjutraj postala mamica. V bolnišnici St. Vincent Private je rodila sinčka, kateremu nameravajo dati ime Christopher, Jason. Obema staršema in tudi stari mamici ob tej priliki hite misli mnogih naših rojakov z najboljšimi željami ob tem dogodku.

Ob obisku pri g. Francu Sajovicu, enem od bivših predsednikov S.D.M., nas je tak priljubljeni trener nekdanje nogometne enajstovice "Kew-Slovene" naprosil naj sporočimo njegovo zahvalo vsem ki so ga obiskali in še posebno dobrodelnemu odseku S.D.M. za njih obiske v času ko je bil v bolnišnici, kjer je z uspehom preстал resno operacijo. Istočasno želi vsem poznanim vesele božične praznike in srečno novo leto.

Gospa Helena van De Laak, urednica slovenske ure na radio postaji 3EA, se je kar na hitrico morala podvreči kirurgovemu nožu. Operacijo je v soboto 30. novembra srečno prestala. Upajmo, da ji bodo številne želje prijateljev in poslušalcev, za čimprejšnje okrevanje, katerim se seveda pridružujemo vsi pri Vestniku, vsaj malo olajšale bivanje v bolnišnici.

ODGOVOR VESTNIKU na članek pod naslovom "KDO LAŽE?"

J. A. T. letalo je 12. junija 1985 odpotovalo s skupino Slovencev iz Tulamarina v Jugoslavijo, med njimi sem bila tudi jaz. Na poti smo imeli velike neugodnosti, letalska vrata so se pokvarila. Po šesturnem potovanju in osemkratnem pristanku smo le prileteli do Brnika. Po telefonskem pogovoru z mojo družino sem zvedela, da je "Vestnik" poročal o našem potovanju in kako lepo smo bili preskrbljeni s hotelskimi postrežbami, ko smo čakali na drugo letalo.

Se je res Vestniku mudilo poročati neresnične stvari, ne bi lahko natančneje poizvedeli od dotičnih ljudi, ki so bili na letalu? Seveda je najlažje prepisovati iz drugih časopisov - čigava pa je krivda, pa sami presodite.

Lepo pozdravljeni
Vilma Varglein.

BOŽU LONČARJU V SPOMIN

Spet vzoren mož je obležal,
mož zdravega razgleda;
garača, ki ga vsem bo žal,
podrla smrt je bleđa.

Preredki taki so možje,
prezgodaj pokopani;
morda pa le spomin na nje
je seme na poljani.

Poljana zdomstva širne so,
z osatom posejane.
Za zdomca gara malokdo,
če zanj se sploh kdo zgame.

A Lončar z nami bo ostal -
kot zgled - garači mladi!
Poljani zdomstva vse je dal -
zdaj sveži so nasadi!

Ivan Kobal

Ob izgubi dragega člana in predstavnika Boža Lončarja se Zveza Slovenske Akcije pridružuje žalujoči družini, prijateljem in kulturnim delavcem, ki ga bodo močno pogrešali.

Za odbor ZSA
Ivan Kobal, tajnik

PRIJATELJU V SPOMIN

Telegram je prispel ko so mi počitnice že minevale in sem se že veselil povratka v Australijo, kjer bom prijateljem mogel posredovati občutke in vtise, ki mi jih je zapustilo bivanje med alpskimi ursaci Slovenije.

Prisel je nepričakovano, kot večina telegramov ki prinesejo zle novice. In bila je zla novica: Božo je umrl.

Usoda nas pač zanaša kot hoče. Valovi življenja nas premetavajo ko plavamo z enega brega na drugi. Od rojstva do smrti.

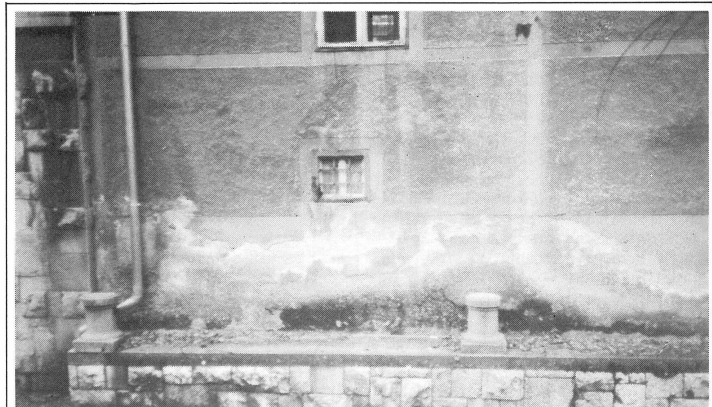
Premetavajo nas, da se butamo drug ob drugega. Potem nekateri plavamo preko te življenske reke skupno, daljši ali krajši čas; nekateri se sprijateljimo, si lajšamo pot, se razumemo in skupaj načrtujemo bodočnost, vse dokler nas nevidna roka ne potegne na drugi breg v večno spanje.

Ko sem Božota spoznal se zame in verjetno tudi veliko številu drugih ni pisal Lončar. Poznali in klicali smo ga kar Bucek. Kajti pri njegovem nastopu na odrskih deskah je doigral dano mu

ni bil nič manj prizadeven kadar je šlo za uspehe drugi slovenskih organizacij, vse od Perth pa do Brisbane. Pri svojem udejstvovanju na društvenem polju je bil pošten, nesebičen ter nad vse uspešen pri raznih nabiralnih akcijah.

Bil je razgledan kot malokdo naših tukajšnjih rojakov. Ker v svojih mladih letih ni imel prilike za učinkovito formalno šolanje si je široko obzorje znanja pridobil s prebiranjem številnih knjig.

Ni je bilo zadeve o Sloveniji in Slovencih, o kateri ne bi bil zmogel tehtno razpravljati. Slovenijo je ljubil brezmejno in napravil bi vse za čimvečjo utrditev Slovenstva. V tem oziru je lahko za vzgled marsikateremu naših rojakov, ki se lahko pohajajo s svojimi diplomami. Slovenija mu je bila v prvi vrsti naša slovenska beseda, kar je dokazal s številno zbirko slovenskih knjig, katere je nenasitno čital. Staro domovino je poznal od enega konca do drugega in mi v tem oziru bil mnogokrat dober instruktor. Kako je prišel do tega znanja mi je sam rekel pred mojim

Navzlic svoji robati zunanosti in včasih kar krepkemu izražanju je bil Božo Lončar mehkega značaja ter je znal mnogokrat presenetiti s svojo čustvenostjo. Nič kolikokrat mi je pripovedoval o svoji sobici na Vegovi ulici v Ljubljani, ki mu je menda kot njegovo prvo lastno stanovanje še prav posebno prirastla k srcu. Ta sobica je imela zelo majhno okence na cesto, katerega pa ni smel povečati, ker je bila vsaka najmanjša prezidava stavbe zabranjena radi njene zgodovinske vrednosti. In še ko mi je na letališču s solzami v očeh voščil srečno potovanje, me je ponovno prosil naj mu prinesem fotografijo tistega malega okna, da jo bo imel za spomin. Ze prvi dan po prihodu v Ljubljano sem šel fotografirat tisto okno. Na žalost zaman. Božo fotografije ni več ućakal. Njemu v spomin pa jo zato objavljamo tukaj.

vlogo gospoda Buceka tako prepričljivo, da smo se lažje zapomnili Bucek kot Lončar.

Najino prijateljstvo in sodelovanje se spocetka bolj počasi razvijalo. Saj skozi trdo lupino, ki je pokrivala prabo bistvo njegove nravi se nisi mogel tako hitro prebiti. Toda s časom jo je bilo možno streti in pokazalo se je jedro polno zdravega razumevanja, sočustvovanja do bližnjega in ljubezni do vsega slovenskega.

Naveštavi številne primere, ki bi dokazovali resnico gornjih trditvev ni treba. V naši javnosti je dovolj prič o tem kako se je Božo potrudil, kadar je bilo treba storiti kaj za rojaka ali za našo skupnost.

Ko sem preživljal včasih bolj težavne trenutke, mi je Božo vedno zvesto stal ob strani in s svojim naravnim modrovanjem rahljal prehod na bolj gladko pot.

Bil je ena glavnih silnic pri delu za Vestnik in ob vsakem času na razpolago za potrebe tega našega glasila. Čeprav je najpreje in največ deloval pri S.D.M.,

odhodom na dopust:

"Povsod kjer sem potoval po domovini sem imel oči in ušesa na široko odprte. Videl in zapomnil sem si kje je živel in se živi naš človek, kaj dela in kako misli."

In še ta nasvet mi je dal:

"Glej, da ne boš sedel samo po dobrih restavracijah, nego pojdi v muzeje, knjižnice in gledališča. Pokaži ženi, da nam Slovencem kultura veliko pomeni in da nismo zamo narod valčkov in polk ter pršuta in potice."

To je bil naš Božo. In če mu je kdo kdajkoli očital eno človeških slabost, naj pomisli na to, da sta to isto imela tudi Prešeren in Cankar, a je v tem kar sta naredila za naš narod prav nepomembna. Isto naj velja tudi za Božota.

Kot požrtvovalni in zvesti delavec za našo skupnost v Australiji je zaslužil našo hvaležnost in večer spomin.

Marijan.

IMENA OBLETNIC

Kolikor toliko so nam domači izrazi srebrna, zlata, biserna pa mogoče še diamantna poroka. V Nemčiji pa so jih zbrali še veliko več - in tukaj vam jih navajamo, če bi radi ugotovili, kakšni poroki ste najbliže, malce pa tudi za kratkočasje.	12 1/2 let 15 let 20 let 25 let 30 let 35 let 37 1/2 let 40 let 45 let 50 let 60 let 65 let 67 1/2 let 70 let 75 let	nikljeva poroka steklena poroka porcelanska poroka srebrna poroka biserna poroka platnena poroka aluminijasta poroka rubinasta poroka zlata poroka diamantna poroka železna poroka kamnita poroka milostna poroka kronska poroka
Zaroka 1 leto 5 let 6 1/2 let 7 let 8 let 10 let	zelena poroka bombažna poroka lesena poroka kositrna poroka bakrena poroka pločevinasta poroka rožna poroka	

On October 26 this year, at the annual Renmark Show, the title of Miss Renmark 1985-1986 was won by 20 year old Tanya Prešeren. Tanya comes from Renmark which is a major wine and citrus-producing town situated along the Murray river in South Australia. Here she lives on a farm with her mother and father. Both her parents who are Slovenian, come from Dolenjska.

Tanya was born in 1965 in Melbourne. A few years later, she and her family moved to Renmark where they bought a farm on which they now mainly produce grapes. After completing her education at St. Therese school and then at Renmark High School, Tanya began working at Liba-Liba Houseboats. She has already been working there as a secretary for over three years now.

Tanya is also very much a Slovenian even though she was born in Australia and she had never been to slovenian school. She speaks the language as fluently as if she had just arrived from Slovenia. A few years ago she even worked with her father on a monthly Slovenian Program at a Radio Station in Nearby Berri.

Last year when S.D.M. celebrated its 30th anniversary, Tanya came to Eltham to represent the Slovenians from the Riverland District.

Tanya is one young lady, we should all be proud of.

By Irena Birsar-Skofic

JUBILEJ V GEELONGU

V soboto, 16. novembra je Slovenska zveza 'Ivan Cankar' v Geelongu proslavila svojo 30-letnico.

V ta namen so pripravili kratko proslavo s plesom, na katero so povabili tudi predstavnike slovenskega javnega življenja v Viktoriji.

Že ob prihodu v dvorano si imel občutek prazničnega vzdušja, saj so bile mize lepo okrašene s cvetjem. Še posebno pa so padli v oči programi, ki so bili na mizah in katerih zunanjo stran so krasile pestro narisane planinke, modrice ter nageljčki, delo društvene šole.

Program se je začel kmalu po 7. uri. Prišel ga je s pozdravnim nagovorom, predsednik 'Ivana Cankarja' g. Ivo Širca. Omenil je, da se je Slovenska organizacija v Geelongu ustanovila kmalu za ono v Melbournu in, da je bil njen prvi predsednik Ivan Novak, ki je na žalost v preteklem letu preminul. Ponosno je povedal, da je bila organizacija v Geelongu, prva od vseh slovenskih v Avstraliji, ki si je nabavila svoje zemljišče, na katerem so kaj kmalu pričeli graditi svoj dom, kateremu so leta 1971 nadali ime "Dom Ivana Cankarja". Pozval je na nadaljnje delo, ki naj bi bilo predvsem složno, tako, da bo imela mladina krepko vzpodbudo za bodočnost.

Za njim je čestital društvu v Geelongu predsednik Koordinacijskega odbora g. Peter Mandelj in dejal, da se nobena slovenska številca v Avstraliji, v primerjavi z njeno številčnostjo, ne more pohvaliti z istotako veliko dejavnostjo in uspehi. Omenil je, da se je prav v Geelongu leta 1976 ustanovila Slovenska balinarska zveza v Avstraliji in da je prav tam pričel tudi svoje formalno življenje koordinacijski odbor.

Program so pripravili mladi. Najprej je Tanja Seljak deklamirala Lapuhovo "Dom od doma", nato pa so gojenci društvene šole zapeli več narodnih. S svojimi glasovi so zeli veliko odobravanje sledeči: Tanja Stefančič, Annie Ramuta, Kristina Kure, Dannis Ramuta, Dustin Lorbeck, Anita Jagar, Vicki Kolar, Joanne Kolar, Nataša Martinčič in Stevan Kolar. Petje pa sta izvežbali Vera Seljak in Sonja Lorbeck.

Za zborom je sledila folklorna skupina, ki je zelo lepo zaplesala par gorenjskih plesov. V tej skupini so se pokazali: Robert Berginc, Renata Jagar, Damien Crtalič in Ines Žele, Joe Matkivič in Natalie Menik, Frank Ivančič in Jenny Kariz, Damien Ramuta in Tanja Seljak.

V narodno nošo oblečena med veselim vriskanjem, je predsedniku g. Širci izročila jubilejni kolač, vsem poznana gospa Justa Pobežin, ki je članica društva vse od ustanovitve.

V zaključek je v spremstvu otroškega zbora, s svojim lepim mehkim baritonom zapel pesem "Slovensko srce", Frank Ivančič.

Sledila je okusna večerja s plesom, vmes pa brhka dekletca prodajale nageljčke za izbor 'kraljice nageljčkov'. Ta naslov je dobila mlada Nataša Kolenc, kateri so nakupili preko 100 nageljčkov.

Uspešna je bila tudi licitacija pujska.

Rojakom v Geelongu, njih bratskemu društvu "Ivan Cankar" prav gotovo vsi Slovenci Avstralije žele še mnogo uspešnih let. Naj bi še v naprej bil primer tudi drugim v zavesti, da se samo složno, s prijateljsko roko v roki, lahko dosežejo veliki uspehi.

OB USTANOVITVI

"Vestnik" je v svoji drugi številki, oktobra 1955 takole poročal o ustanovitvi in prvi prireditvi Slovenskega društva v Geelongu:

"V nedeljo, dne 18. septembra 1955 se je vršila v Geelongu ustanovna skupščina podružnice Slovenskega kluba v Melbournu.

Po uvodnem govoru, v katerem je g. Verbič, predsednik kluba v Melbournu obrazložil glavna pravila in namen kluba, je bil izvoljen lokalni odbor, ki se sestoji iz sledečih rojakov: Predsednik g. H. Novak, tajnik g. Kranjc Ivan in gđc. Jelka Bole, blagajnik g. Stante Franc, revizor g. Furlan Alojz, odborniki: g. Kodre Milan in Gorjup Marjan.

Z "Geelončani" skupaj se veselimo njih napredka in jim obljublamo, da jim bomo k njih prvi zabavi pripeljali najmanj dva avtobusa gostov iz Melbournu. **Le pogumno napreji!"**

Že novembra 1955 pa je Vestnik objavil poziv Slovincem v Melbournu naj se udeležijo prve slovenske zabave g Geelongu:

"Naši rojaki v Geelongu, so si zadali kaj težko nalogo in to, da izvedejo zabavni večer v tem letu. Predstavniki slovenskega kluba v Geelongu, s pomočjo matičnega odbora Slovenskega kluba v Melbournu bodo tako priredili svojo PRVO SLOVENSKO ZABAVO V GEELONGU na dan 26. decembra 1955 "Štefanovo" v prostorih Railway Institute Hall Latrobe Terrace, Geelong, ob 7 uri zvečer.

IZLET MELBOURNČANOV NA "ŠTEFANOVO" V GEELONG

"Slovenski klub v Melbournu pripravila izlet v Geelong na dan 26. decembra 1955. Odhod iz Melbournu je predviden ob 8 uri zjutraj - vrnitev v Melbourne okoli polnoči. V decemski številki Vestnika sledijo nadaljne informacije glede tega izleta. Z ozirom na predčasno rezerviranje avtobusov naprošamo rojake, ki se nameravajo udeležiti izleta, da pošljejo znesek enega funta za sedež na tajništvo Slovenskega kluba v Melbournu, to je: Mr. M. Peršič in to najkasneje do 10. decembra 1955. Izpolni priloženi formular."

IZLET V GEELONG ZA ŠTEFANOVO

"Vsem onim, ki so se prijavi za izlet v Geelong sporočamo, da bodo avtobusi odpeljali izpred "State Theatre", Flinders Str. City, dne 26. dec. 1955 ob 10 uri dopoldne. V Geelongu se bomo ustavili na obali, ki je poznana, da ima najlepše kopalnice v Viktoriji. Tu bomo na soncu in v vodi prebili popoldne do 7 h

zvečer, ko bomo odšli v Railway Institute Hall, Latrobe Terrace, kjer se bomo naplesali na prvi slovenski veselici v Geelongu. Vrnili se bomo od 11.30. Hrano preskrbite sami. Organizacijo in vodstvo izleta je prevzel g. P. Česnik, kateremu boste s svojo discipliniranostjo le olajšali težavno nalogo. Nekaj avtobusnih sedežev je še na razpolago, zato se še lahko prijavitte ali pridete na zbirališče pred "State Theatre"."

Kako pa je prva zabava potekla, pa nam Vestnik javlja v januarju 1956:

"Prva slovenska zabava v Geelongu je prinesla tamošnji podružnici našega kluba velik moralni uspeh in prav tako važne prve gnotne temelje. Zabava, katere priprava je morala preiti vse običajne težave je bila izredno dobro obiskana in pridnih sodelavcev se tudi ni manjkalo. Tamošnji odbor, ki je z nasveti in z dejansko in materialno pomočjo matičnega kluba iz Melbournu organiziral zabavo, je dobil pobudo za nadaljnje delo in čujemo, da pripravlja za Sv. Jožefa že drugo zabavo.

Na željo odbora iz Geelonga objavljamo javno zahvalo sledečim sodelavcem: Okrasitev dvorane: g. Porman Franc, Štern Anton, Stražišar Anton, Stante Milan. Reditelji: g. Stražišar, Ložar, Semenič. Prodaja blokov: g. Porman, Kenda Maks, Buffet: g. Novak in ga Kodre, g. Štern Anton, Kodre Milan. Blagajna: g. Stante, gđc. Jelka Bole in ga Stante. Peka potic: gospe Furlan, Stegelj, Seljak. Potice so omenjene gospe poklonile klubu in jim naj zato velja še posebna zahvala.

Zelo se je izkazal g. Lipič iz Melbournu, ki je s svojim poltovornim avtomobilom bil na razpolago organizatorjem cel dan.

G. Milan Stante je vodil glasbo in dal z našimi narodnimi melodijami zabavi ono domačnost, ki jo vedno tako pogrešamo.

Pevski zbor iz Melbournu je zapel par pesmi in veliko pripomogel pestrosti zabave.

Po končani zabavi se ni manjkalo pomoči pri pospravljanju dvorane in vsem onim požrtvovalnim pomagačem čijih imena so ostala nepoznana se odbor najlepše zahvaljuje."

Zdaj, ko si je malce opomogel, mu pokaži še preostala dva...

Naslov Kraljica nageljčkov je dobila Nataša Kolenc, ki je zbrala največ cvetov.

Ga. Justa Pobežin je zaukala in zapela predsedniku Ivanu Šircu 'Happy Birthday'

Slovenska mladina Geelonga je lepo prikazala gorenjske narodne ples.

Mlad baritonist, Frank Ivančič je ob spremstvu šolskega pevskega zbora zapel ganljivo pesem "Slovensko srce".

IS THERE A FUTURE FOR SLOVENE IN AUSTRALIA ?

Many of us these days, have come to take the Slovene language for granted even though we are readily prepared to identify ourselves as Slovenes through visiting any of the social clubs that exist around Australia; attending Slovene Mass; associating with people of the same nationality as ourselves and generally acknowledging our cultural origins. But when it comes to the actual means of communication used by the Slovene people — its language, we in Australia have in many ways become its most prominent abusers. Even our appeals to France Prešeren's heroic efforts in rescuing the Slovene language from oblivion lacks an effective and strong audience here in Australia.

It would be false to state that Slovene is not being spoken among the Slovene community in this country. There are a considerable amount of individuals who actively and consistently engage in this language as a form of communication. These people are predominantly those who were born in Slovenia and whose first language is Slovene. For them this language is their most facile means of communicating notably with other Slovenes and whereas English, being the language of their newly adopted country, presents more of a challenge to them. However I am not inferring that all Slovenes who fall under this 'category' have complex problems in communicating in the English language. It is most probably these people with whom the ultimate survival of the Slovene language in Australia rests strongest.

Slovene people particularly those who were born in Slovenia, can be divided into two groups in relation to the way they use their language. Firstly there is the group that speaks Slovene in its pure form. By this I mean that they speak the language in the same way that they would speak it if they were living in their homeland. This would include the various forms or regional dialects that exist. The second group are those Slovenes whose use of their native language has been diluted as a result of their integration into Australian society. These people still speak the language of their nationality but they have simultaneously acquired a fluent knowledge of English. As a result it is with this group of people that one of the forms of abuse towards the Slovene language lies. These individuals — of which there are many of them in our community, have literally 'invented' a new and unique language which one could define as 'Slovenish'. This is, in other words a combination of Slovene and English all rolled into one language. Some examples will suffice to illustrate this point:

"Ti bom ringal" (translated: "I'll ring you"). "Jaz grem shopping" (translated: "I'm going shopping"). "Kadar greš out, kupi eno škatlo washing powder in ne pozabi drivat carefully kjer je dangerous na road" (translated: "When you go out, buy a box of washing powder and don't forget to drive carefully, as its dangerous on the road").

The English words have either been substituted for Slovene nouns, verbs or adjectives or they have become 'Slovenianized' to make the sentence(s) sound acceptable to the speaker. But what the person using this type of "language" has done, is in fact destroy the purity and intrinsic beauty of both English and Slovene. The most disturbing aspect about this is not only that there are far too many people speaking in this manner, but that a great majority of them who are parents can be heard talking to their children using this combination of languages. One can only imagine the king of Slovene that the children of these people will or have already inherited.

There is one major factor which is greatly affecting the present survival rate of the Slovene language in this country. It is the fact that there are fewer people who are able to fluently

By Irena Birska—Škofic

speak Slovene. As I discussed earlier, the main group of people who have retained the original form of the Slovene language in their speech and who actively engage in it as a means of communication with other fellow countrymen, are those individuals who have migrated from Slovenia to Australia. However this group of people is rapidly vanishing, this is mainly because many of them are now growing older and subsequently will not be with us forever.

Survival of our Slovenian traditions in Australia depends very much on our youth — like this group celebrating 30th Anniversary of Slovenian Association in Geelong.

When there are fewer people able to fluently speak Slovene, the onus strongly falls on these remaining individuals to keep the language alive in Australia. But it is unjust to burden this group with the responsibility of trying to preserve this language among the Slovene community here in this country. It is this situation of there not being enough people who are concerned with making an effort to keep Slovene a living language among Slovenes that is in turn adversely affecting the survival of this language here. The blame can partly lie among some of the Slovene parents within our community.

I have often witnessed conversations between Slovene parents and their children in which the former struggling in English, are trying to communicate with their children. Their objective is that speaking in English will make one's children better at being able to cope with their studies at school. In conversations between these parents and their children, the latter as a result, develop the tendency to speak at all times in true blue Aussie English. What could be a better example of how apathetic many Slovenes are towards their own cultural and nationalistic identity. We would be better off reserving our praise and admiration for ethnic groups like the Turkish community who ostensibly display the fact that they are Turks and that they, including their children are proud to be Turkish. With regards to the Slovenes, it often seems that we feel more secure in volunteering to be one of the first ethnic groups to denounce our cultural background and leave our language to the Slovenes back in Slovenia.

Is a well-known fact that Australia is now a multicultural nation. With time the numerous ethnic groups in this country will to some degree, become integrated with one another and will thence create a new form of "Australian"

culture. As a consequence of this process some of our own Slovene culture will partially disappear. Is it impossible for anyone to expect that after a few generations have passed, Slovene culture and language will be the same as it was when the initial migrants arrived here from Slovenia. Nevertheless it is wrong to allow the Slovene language (being a major component of Slovene culture) to already die with the first generation of Australian-born Slovenes. Yet this is exactly what is happening today.

One factor which is contributing to the gradual disintegration of the Slovene language among the first generation Australia-born Slovenes is the fact that there are fewer children of Slovene parents who can fluently speak Slovene. The obvious argument in retaliation to this statement is how can we expect our children to be fluent in Slovene when English is the language that is spoken in this country? My answer to this is; yes it would be demanding to impose on children an ability to speak Slovene when they also have to be fluent in English. However unless these children have serious learning disabilities, learning to speak a second language should prove to be no handicap. In fact at most schools today a second language is taught with a strong emphasis on bilingualism in our community.

One of the main reasons why so few children of Slovene parents are able to speak fluent Slovene is because the parents themselves are failing to take on the responsibility of teaching Slovene to their children. It is often wrongly assumed by many parents that the most effective way to teach their children Slovene is to send them to a 'proper' Slovenian school. But it is incorrect to expect these schools to be able to churn out: fluent speakers of Slovene — it simply doesn't work this way. Slovenian schools have generally been established to reinforce the Slovene that is taught at home. If there is any way that this language is going to have a future among Australian-born Slovenes, then it's up to the parents to teach the language by speaking to their children in Slovene as much as they can.

One final point which I wish to raise in relation to the issue of the survival of the Slovene language in Australia concerns the attitudes prevalent among many first generation Australian-born Slovenes. Today's youth predominantly feel that it is more acceptable particularly in peer group terms, to speak English rather than Slovene whether this is at home or with friends of the same nationality. To some extent this is understandable as the language that these people are confronted with the most is English. Yet despite this, there is a strong tendency towards rejecting one's ethnic identity and this in turn greatly affects the existence of the Slovene language. Unless the attitude of today's youth becomes more supportive of their Slovene ethnicity, then there will most likely be no future for this language and probably its culture here in this country.

To speak of the need to preserve a minority language such as Slovene discriminately presupposes that people of Slovene background will intermarry and therefore retain the genetic elements of the Slovene race and hence its culture. As is already evident all over Australia, this is not an absolute possibility. People cannot and will not be controlled to remain confined within their own ethnic groups. Yet I believe it is still important for each person of Slovene background to try to preserve their language and culture to the best of their ability — if they care at all.

This article was not written with the intention of being an overt criticism of the Slovene community in Australia and its attitude (or sometimes lack of it) towards retaining its own language. I have simply stated what I see as being the reality of the situation existing today. It is hoped that the reader will reflect on the issues that have been raised and then come to their own conclusions on how they can help to strengthen the future of this precious language which has so far eluded all past efforts to destroy it.

VAŽNO OBVESTILO

Obveščamo, da bo potovalna agencija "Dalmacija"
169 Bourke Street, Melbourne
od 16. decembra dalje vključena v grupo

PARTHENON

Za vse podatke vam bo na uslugo

MIRO POPOVIČ

259 SWANSTON ST. MELBOURNE

TEL: 66-333 21

(7 linij)

TEL: 66-313 71

(8 linij)

Po uradnih urah, do 9h zvečer

Tel: 578-1856

Z vključitvijo v Parthenon bomo izboljšali naše poslovanje ter nudili našim potnikom še mnogo večje ugodnosti.

Postrežemo s potovanji na vseh letalskih linijah na vse strani sveta.

Oglejte si Avstralijo z avtobusom po najbolj zmernih cenah.

Pod zelo povoljnimi pogoji nudimo v najem naše dosedanje, tri odlično opremljene, uradne prostore na 169 Bourke Street, Melbourne, Vic., 3000

POVEČANA ŽIVAHNOST

V "Mariborskem večeru" smo prebrali, da se je živahnost društvenega delovanja v mestu Hilden v Nemčiji v zadnjih mesecih kar precej povečala.

No, mesto Hilden bo avstralskim Slovencev poznano, saj je v juliju iz tega mesta gostoval po Avstraliji kvintet Štatenberg, ki tvori glasbeno sekcijo društva SKŠD Maribor.

Dopisnik "Večera" piše, da je bil obisk v Avstraliji kulminacija letošnjega delovanja in, da je kvintet bil navdušen nad obiskom in njihovih nastopih.

Tudi kegljaška sekcija je zelo aktivna in si je osvojila tretje mesto v Jugo ligi, ki deluje na okrožju mesta Duseldorf.

Društvo je sodelovalo tudi na proslavi 1000 letnice mesta Hilden, kjer že dalj časa živi tudi mnogo Slovencev, predvsem iz okolice Maribora. Pri svečanem sprevodu, kjer so se pokazali na kmečkem vozu v narodnih nošah od zvokih domačih melodij kvinteta Štatenberg, so bili navdušeno sprejeti, čeprav so bili edino društvo tujih delavcev. "Smo pač cenjeni kot dober, delovni narod", je zaključil poročilo dopisnik Rudi Potrč.

'TRIGLAV' – CANBERRA – NOV ODBOR

V nedeljo, 10. novembra so se člani Slovensko-avstralskega društva v Canberrri sestali na rednem letnem občnem zboru. Po poročilih o uspešnem delovanju lanskoletnega upravnega odbora so izvolili vodstvo društva za leto 1985-86, katerega eksekutiva so: predsednik Erik Fras, podpredsednik Janez Černe, tajnik Ciril Setničar, namestnik tajnika Janez Penca, blagajnik Roman Bizjak in namestnik blagajnika Milka Penca.

KUHINJA S.D.M.

Kadrovske potrebe so se nekoliko zopet izpolnile. Gospa Marija Cvetko bo poskrbela za kuhinjo in strežbo ob posebnih slavnih in slovesnostih, razumljivo, s pomočjo ostalih članic S.D.M.

K sodelovanju vabimo našo mladino – priskočite na pomoč ob nedeljah, predvsem za strežbo in red v jedilnici.

KOLENDAR S.D.M.

Cenjene bralce obveščamo, da Slovensko Društvo Melbourne pripravlja izdajo društvenega koledarja za leto 1986. Na razpolago bo še pred novim letom. Naročila lahko pošljete na naslov S.D.M., P.O.Box 185, Eltham, Vic., 3095, ali pa na naslov Vestnika, P.O. Box 56, Rosanna, Vic., 3084.

NOV PREDSEDNIK "SNEŽNIKA"

Poslednje redne seje Koordinacijskega odbora slovenskih organizacij v Viktoriji, ki je bila tokrat pri S.D.M., sta se v nedeljo, 24. novembra udeležila tudi novi predsednik Slovenskega dvo-mestnega kluba "Snežnik" iz Albury-Wodonga, g. Rudi Kavc in tajnica gospa Marija Kromar. Občajno jih na sejah zastopa pooblaščen oseba iz Melbourne, saj voziti se na vsako sejo po 600 km bi bilo res kar preveč.

STE ZGUBILI DENAR ?

Na pikniku Lovske in ribiške družine S.D.M., v nedeljo 1. decembra 1985 je bila najdena manjša vsota gotovine. Ta denar se sedaj nahaja na uredništvu Vestnika. Za nadaljne informacije se lahko obrnete telefonično na 459 8860.

V imenu "Jadrančanov" sta poslala vsem našim bralcem želje za veselo božične praznike in srečno, zdravo ter veselja polno novo leto, g. Frank Iskra, predsednik in g. Valentin Breclj, tajnik Slovenskega Primorskega Socialnega kluba "JADRAN" iz Keilorja.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

IN

SREČNO NOVO LETO

1986

želi vsem članom

in prijateljem

UPRAVNI ODBOR

SLOVENSKEGA DRUŠTVA MELBOURNE

NEGATIVNI KRITIKASTRI

Avstralci, posebno tisti v Viktoriji, se dostikrat pritožujejo nad seboj, da so narod "knockerjev". Po naše bi se to raztolmačilo tako, da pobijajo in poskušajo razvrednotiti, kakršenkoli nov podvig, katerega ideja bi zrasla in bila izvedena na domačem polju.

Večkrat se nam dozdeva, da bi isto "knockerje" lahko imenovali tudi nas Slovence tukaj v Viktoriji, saj se tudi med nami tukaj najdejo osebe, ki poskušajo razvrednotiti vsak naš napor, pa naj bo to posameznika ali skupnosti.

Nedavno smo imeli priliko čitati kritičen opis slikarske razstave, ki je bila prirejena v septembru ob priliki "slovenskih dni". Če spis kaže do neke mere razgledanosti pisca na pisca na polju likovne umetnosti, pa lahko negativno ocenitev organizacije in števila obiskovalcev uvrstimo v zgoraj omenjeni "knocking".

Že v pričetku je v navedbi imen društva povezanih v Koordinacijskem odboru v Viktoriji, pomanjkljivost. Namerna ali nenamerna, pokaže pa koliko važnosti je pisec polagal ali pa koliko vpogleda je imel v samo organiziranje take razstave.

Naš stari pregovor pravi: Lahko je zviniti po toči. Treba pa bilo vsem tako razgledanim videti črne oblake že v naprej in nanje tudi opozoriti. Bilo bi mnogo bolj pozitivno ako bi pisec tudi raziskal pogoje in težave, s katerimi so se organizatorji morali spoprijemati, da je do razstave sploh prišlo. Bilo bi mnogo bolj pozitivno razumeti te probleme in potem iz te perspektive oceniti delo in čas, ki so ga posamezniki vložili v organiziranje razstave povsem dobrovoljno in brez kakršneva

gmotnega plačila. Bilo bi bolj pozitivno, da bi bili ti posamezniki prijeli plačilo vsaj v besedah, ki bi jih bodrile za tako delo tudi v bodoče.

Toda vse priznanje takim, ki se vsaj upajo priti na dan s pisano besedo o kateri se potem lahko javno debatira. Hujši "knockerji" so oni, ki na tiho, v privatnem krogu, poskušajo omalovaževati podvige naših posameznikov ali organizacij. Tako sem nedavno v družbi rojakov, ki se prištevajo med izobražence poslušal negativne pripombe na knjigo "The Slovenians From The Earliest Times". Pripombe, ki so zadevale v glavnem podrobnosti iz vsebine in bile do neke mere morda celo upravičene in deloma tudi pričakovane. Toda te pripombe, ki zbledijo, če se vzame v obzir namen, delo, požrtvovalnost, možnosti, napore in na tone prostega časa, ki so ga vsi sodelavci pri knjigi vložili v to, da je zagledala beli dan.

Namesto, da bi poudarjali one dele naših projektov, ki so pozitivni in ki kažejo sposobnost, voljo in narodno zavest naših ljudi; namesto, da bi jih vzdobujali k nadaljnjemu delu, se naši "umniki" postavijo na visoko raven in iščejo najmanjše zrnce na katerem bi se lahko spotaknili. Na žalost pa se kljub svoji "vednosti", katere poudarjanje je morda podzavesten namen tega kritikarstva, ne morejo pohvaliti s svojimi lastnimi podvigi v dobrobit slovenske skupnosti.

Mnogo bolje bi bilo, da bi svoje energije porabili v to, da pomagajo skupnosti graditi, ne pa podirati in omalovaževati to, kar so zgradili drugi, pa čeprav ne odovarja njihovim merilom perfektnosti.

VESEL BOŽIČ

in

SREČNO NOVO LETO

želi

"VESTNIK"

PISMO IZ PERTHA

Pred časom smo povabili slovenske organizacije po Avstraliji naj bi nam poslale podatke o svojem obstoju in delovanju. Tako se nam je oglasil tajnik slovenske organizacije v Perthu "Slovenian Club of Perth, W.A. Inc. Takole nam piše:

Upam, da mi boste oprostili moje zamudo. Toda imeli smo na 25. avgusta volitve novega odbora in sedaj se moram prekoptati skozi džunglo tajniškega dela.

Tukaj vam podajam prve osnutke ostvarjanja Slovenskega kluba v Perthu: 2. julija 1978 se je zbralo na domu Toneta Krizmana 12 Slovencev, in sicer: Silvo Bezgovšek, Jože Bezgovšek, Polde Masten, Maks Kočar, Frank Pauzin, Martin Halozar, Rajko Kunej, Lojze Colja, Ivan Bevč, Lojze Kossi, Tone Kolar. Najprej smo se medsebojno spoznali, malo pogovorili ter se dogovorili za drugi večji sestanek.

Na 22. julija se nas je zbralo 13 Slovencev z ženami pri Silvu Bezgovšku in dogovorili smo se, da gremo v "splošen napad" na vse Slovence tukaj, pozna in nepoznane. Dogovorili smo se, da bomo za 29. julija na to smo imeli sestanek v prostorih R.S.L. v Applecross. Lojze Kossi je bil izvoljen za to, da objasni prisotnim zakaj gre. Vsi so se strinjali, da ustanovimo Slovenski klub.

Takoj so bile sklicane volitve, na katerih so bili izvoljeni:

Tone Krizman, predsednik; Frank Pauzin, podpredsednik; Jožica Halozar, tajnica; Martin Halozar, blagajnik in Ferdo Pestotnik, Lojze Kossi ter Stefan Hožjan kot odborniki.

Bili smo zelo složni. Najemali smo dvorane za plesne prireditve ter pričeli zidati hišo, katero bi potem prodali, da si tako napravimo denar.

Septembra 1982 je naš tedanji tajnik Ferdo Pestotnik zvedel, da je naprodaj dvorana R.A.A.F. v predmestju Guildford. Takoj smo sklicali sestanek članov in lepa večina se jih je strinjala, da to dvorano kupimo. Žal le, da denarja še nismo imeli zadosti. Zato smo se obrnili zopet na člane za pomoč. Zbrali smo 1.790 dolarjev, kar je bilo ravno dovolj za izplačilo dvorane.

Kakor hitro smo se "preselili" smo organizirali slovensko solo. Sedaj imamo v njej 20-35 otrok. V zadnjih dveh letih imamo tudi slovensko oddajo na radio. Njen prvi voditelj je bil Fred Milner, sedaj pa jo vodi Franc Vrabelj.

To je zgodovina Slovenskega kluba v Perthu.

Sestava sedanjega odbora je: Frank Pauzin, predsednik; Karl Holvet, podpredsednik, Lojze Kossi, tajnik; Darinka Pirc, blagajničarka in Božo Hladin, Vinc Mulej, Silvo Podpečnik, odborniki. Zaupnika pa sta Frank Konstek in Franc Vrabelj.

Na žalost smo radi oddaljenosti od vas preveč izolirani in je naša edina zveza lahko le pismena.

Prilagam tudi 10 dolarjev za Vestnik.

S spoštovanjem in pozdravi

Lojze Kossi, tajnik.

"JADRAN"

PREDSTAVIL SLOVENIJO

V nedeljo, 20. oktobra je moški pevski zbor "Jadrana" na prireditvi v Union Theatre na področju Univerze Melbourne predstavil Slovence na koncertu, ki so ga priredile etnične skupnosti z Balkana, ki žive v Viktoriji.

Pevski zbor je imel na programu pesmi Popotnik, Buči morje Adrijansko, Slovenec sem, Nocoj pa, oh nocoj, Triglav moj dom.

Ob priloži koncerta je bila na razpolago tudi lepo sestavljena brošura, v kateri je kratko a dovolj podrobno bila opisana Slovenija, njena preteklost, njeni ljudje ter tudi delovanje slovenske skupnosti v Melbourne in še posebej nastanek "Jadrana" in njenega pevskega zbora.

Nedvomno sta ta koncert in brošura zopet dodala kamen k gradnji afirmacije v Melbourne.

DVAKRAT DA – KDOR HITRO DA

ZA OTROŠKO KLINIKO V LJUBLJANI

Univerzitetna pediatrična klinika v Ljubljani stoji na Vrazovem trgu, samo par korakov stran, kjer Šentpetrski most pelje preko Ljubljaničeve.

V senci košatih dreves stoji dokaj moderno poslopje v območju te bolnišnice, kjer me je sprejel direktor klinike prof. dr. Jože Jeras.

Ko sem se mu javil po telefonu in povedal, da sem na obisku iz Avstralije ter, da bi se rad pogovoril o nabirki denarja za aparat ultrazvočne diagnostike, me je bil še isti dan pripravljen videti.

Profesor, ki se mu kljub prijaznemu nasmešku bere iz vseh njegovih kretenj kompetentnost, katera verjetno pri vsakem pacientu zbuja veliko zaupanje, me je pričakal v svoji delovni sobi v spremstvu enega svojih asistentov, v enega svojih asistentov. Povedal mi je, kako je bil veselo presenečen nad dobrodelno akcijo avstralskih Slovencev, katero je tako spontano pričela gospa Leonora Cigoj – poročena White, sedaj doma v Sydneyju.

Povedal mi je, da je gospa White lansko leto obiskala kliniko v spremstvu njene sestre, ki je njegova dobra znanka. Ko jih je popeljal po bolnišnici in opisoval razne težke zdravstvene probleme otrok – pacientov in posebno neugodnosti nekaterih diagnostičnih posegov, katerih bolečine bi se dale zmanjšati ali celo odpraviti z modernim aparatom in ko je omenil, da so eno takih aparatov poklonile ameriške Slovenke, je prišlo gospe White na misel, da bi se verjetno tudi avstralske Slovenke zavzele za nekaj slinčnega, kajti vsaka mati bo prav gotovo imela sočutje do bolečine trpečih otrok. Tako je prišlo do pogovora, v katerem je omenil, da bi klinika nujno potrebovala aparat za ugotavljanje raznih defektov, predvsem srčnih, s pomočjo ultrazvočne metode. Tako se je porodila zbirka denarja za ta aparat.

Profesor Jeras mi je potem objasnil samo en primer sedaj bolečega posega, ki bi ga tak aparat odpravil. Če je moja lična pamet dovolj razumela, bi dosedaj diagnozo prirojenih hid srca, pri katerih uporabljajo mehanske aparate, ki se po ožilju pritrjujejo prav do ostrca, zamenjali lahko ultrazvočno (ehocardiografijo), ki

je za bolnika povsem neboleča. Seveda je za to potreben ameriški aparat, ki pa stane kakih 130.000 ameriških dolarjev.

Ko sem prof. Jerasu omenil, da je upanje gospe White, da bo med avstralskimi Slovenci zbrala tako veliko vsoto, po moji presoji zelo optimistično, mi je dejal, da mu bo popolnoma razumljivo, če gospa White, navzlic svoji prizadevnosti, te zamisli ne bo mogla realizirati, saj se upošteva, da avstralski rojaki težko delajo za svoj zaslužek in bo morda za njih taka žrtev previsoka.

Na vprašanje, zakaj ne bi mogli sami kupiti tak aparat, mi je dejal, da je vprašanje deviz, katero uporabo določajo centralne oblasti, te pa normalno odobrijo sedaj le nakupe aparatov, ki zamenjajo že obstoječe, ki so se izrabili. To pa bi bil povsem nov aparat.

Dejal mi je, da prav iz istega razloga ni mogoče uporabiti denar, ki ga nabrali v Avstraliji in ga v slučaju, da ne bi bilo dovolj nabranega, dopolnili s svojim. Edina sedanja možnost, da njegova klinika dobi tak aparat je, da se aparat nabavi v tujini in se potem kot darilo pošlje v Ljubljano. Gotovina, ki bi jim jo morda poslali, pa bi se izgubila v centralnih blagajnah, ki potem razdeljujejo devize, kot se jim zdi potrebno.

Najn pogovor se je zaključil z zagotovitvijo, da bodo vsi prizadeti cenili napore avstralskih rojakov, pa tudi če bi se jim ne posrečilo doseči začrtanih cilij.

Odšel sem iz centra z vtisi nebogljernih otrok, njihovih boječih zalostnih pogledov, katerih bolečine bi bile izdatno prikrajšane, ako bi avstralski Slovenci odprli svoja srca. Navsezadnje, številka, ki bi jo potrebovali, res zveni prestrašujoče, če pa jo porazdelimo, ne izgleda tako nemogoča. Če nas je 20.000 Slovencev v Avstraliji, pride na vsakogar samo po 10 dolarjev. Marsikateri pa bi zmogel več. Kaj je 10 dolarjev, enkrat v življenju; res taka vsota, da bi jo ne zmogli v srhu olajšanja otrokovih bolečin! Kaj če bi naši otroci bili na mestu onih v Ljubljani? Bi potem hitreje dali? Če že mi tukaj nimamo takih problemov, olajšajmo jih zato drugim!

Ljuba Koblar 10, Nada Batinar 5, Eleonora White 20, Max Pahor 20, Ivan Kralj 11, O. Tantini 2, V. Papagna 2, Janez Kradac 20, K. Filipič 4, M. Brusič 10, Rafael Zadel 2, I. Juriševič 10, A. Ulijan 10, Jože Suster 10, John Paradiso 10, Jože Pahor 20, V.F. Kavčič 20, Milan Ostric 10, Andrej Barič 20, Franc Gombac 20, Tone Vrh 10, Milan in Marija Ličan 20, Rafael in Angelca Zadel 6, Crissoni I, Augustin Grbič 20, Anton Fabiančič 10, Vili Tosner 20, Peter Kropce 20, Rudolf Seer 10, Vinko Fristič 10, F. Voršič 2, Porto I, Marija Koki 5, Verginja Vergic 20, Eleonora White 20, Košorok 20, Milka Jazbec 100 dolarjev.

G. Čulek, Kovač in C. White so darovali tudi praktična darila.

Slovensko-Avstralsko društvo Canberra:

Ivanka Bajt 40, Slavko Javšnik 10, Ciril Setničar 21, Bert Pribac 20, Franc Privar 20, Franc Čulek 100, Jože Simčič 20, Franc in Jožica Bresnik 50, Martin Vizjak 10, Ciril Bančič 10, Franc in Vilma Juriševič 100, Erik Fraz 50, Franc Iskra 50, Ivan Černe 20.

Slovenski klub Planica, Brisbane:

Dragica Debort 10, Marija Andreis 10, Bruno Zavnik 30, Andrej Kirn 20, Stanko Sivec 20, Franc Lilek 10, Franc Vodopivec 5, Anka Brožič 10, Slava Maver 10, Franc Hrvatini 5, Vera Bunny 5, Marija Genari 20, Marija Juriševič 5, Marica Podobnik (Rajfle) 23,50, Adolf Petek 20, David Davidia 5, Marija Purgaj 20 dolarjev

ZA CERKEV V ŠEPULJAH

Hvala uredniku Vestnika za objavo narbirke Sv. Antonu v Šepuljah pri Sežani.

Žal mi je, da sem v opisu Sv. Antona omenila freske Turkov po ustnem izročilu. Freske pokažejo Sv. tri kralje, tako sem prejela napisano v pismu. Tudi vode ni več v kalu, čeprav je bila leta 1978. Žabe pa so že prej utihnile, tako mi je odgovorila svakinja na vprašanje, "kako, da se ne sliši žabjega petja". Res čudo žabe so imele slutnjo pogina. Vse to mi je dalo idejo, da sem napisala pesmico.

Z veseljem napišem, da so v cerkvi Sv. Antona že blagoslovili kip Srca Jezusovega, darilo Milene Sonc. Na drugi strani oltarja pa kip Matere Božje, kupljen od Šepulcev in zahvalo srečno prestane vojne. Za pil je bilo premalo denarja, zaradi tega je čakal kip pri verni Brzeničovi družini odrešenja. Danes kraljuje Devica Marija pri Sv. Antonu na Šepuljski gmajni. Miro Čefuta in Bogomir Mahnič sta naredila 10 stolov brez pokleknika. Skupno z župnikom iz Tomaja Ivanom Furlan so naredili 400 prostovoljnih ur dela.

Sedaj čaka še srednji oltar – prav Sv. Anton še manjka, katerega pa upajo, da bo kmalu na oltarju. Lahko smo veseli, da tudi mi iz Avstralije pošljemo v ta namen malo darilce.

Karla Lazarevič 5, Marcela Bole 50, Neva Roeder Bole 20, Danila Jožefa Štolfa 20, Marija Kumar 5, Marta Zavdral 10, Neimenovana 10, Štefanija Miziteli 15, Joža Hvala 10, Magda Hreščak 10, Mara Birsa 10, Mario in Cvita Štolfa 20, Anica Smrdel 5, Verson Vladimir 5, Rex Studio 5, Fsbri Egidia 7, Barič Ivan 10, Jože, Majda Gril 5, Majda, Srečko Brožič 5, Alba Carli 7, Miro, Mimica Bole 20, Beti Bonaguro 5, Milka in Jože Brožič 10, Ivanka Bratina 4, Anica in David Špacapan 10, Amelija in Lojze Štolfa 10, Antonija Kozola 5, Helena van De Laak 20, Frank in gospa Arnuš 20, družina Brencič 10, Marija Barba 10, Tereza Slavec 10, Georgiewski Milena 10, Romana Favier-Zorut 10, neimenovana 30, Milena N.N. 2, Ljubo Pirnat 25, Slavica Fabjan 5, Fanika Lasič 10, Ana Marija Ček 5, neimenovana 10, Marica Staver 5, Zorka Persič 5, Rudi in Erminija Pahor 10, neimenovana 20, Rina Amato 5, Sonja Flamini-Ukmar 40, Marija Frenk, Paula in Georg Marinovič 10, Miro Macarol in hči Helena 40, gospa Bračko 3, Irena Brenko 5, Marijan Lauko 20, Alojz in Miranda Pahor 20 in Duz. Ragia 5 dolarjev.

(Gornje darove je prejela za Sv. Antona v Šepuljah Marcela Bole.)

Marcela Bole

Kar vidiš in slišiš verjemi, boji Tomaž!

Večkrat v besedi velika je laž ---

Tudi ustnemu izročilu ne bom več verjela. Pri cerkvi Sv. Antona prevaro sem imela.

Sedaj v očistični cerkvi stena ne laže: ne Turke s konji – sv. Tri kralje freska kaže.

Ni več vode na kalu, se je pod zemljo zgubila. "Čudo": že nekaj let prej pri Sv. Antonu je žaba utihnila.

Občudujem naravo – med drugim tudi žabo. Pogina slutnja je žaba imela, od žalja na kalu reva ni pela.

Ta mesec bom poslala iz Avstralije dar Slovencev 1.000 dolarjev (entisoč) – kar še manjka, bom določila (število mora biti celo).

Bolf Stana 20, Brgoč Lojze 5, Brgoč Jože in Milena 3, Cotič Boris, Marija 20, Čuček Stevo in Zvonka 5, Dolenc Janez in Marija 6, Gomizel Vergilij, Dragica 20, Hartman Mici in Maks 5, Hrvatini Pepi in Stana 5, Horvat Nada 5, Krel Tone in Marija 5, Markič Lojze in Anica 10, Novak Bert in Pepeca 5, Peixoto Adlita 2, Prosenak Stanko in Marija 5, Špilar Zvonko in Marija 5, Tomšič Tone in Magdalena 10, Turk Jože in Stefka 5, Tavpar Pepi in Milka 15, Sdraulig Bruno in Alma 10, Taucer Jože 30, Može Vera in soproj 10 dolarjev.

(Te darove je zbrala ga. Dragica Gomizel)

Olga Mazlo 20, Marta Giberna 5, Dana Bragon 2, Melisa Marjanovič 5, Julija Novak 5, Danica Turšič 5 in Romana Zetko 53.50 dolarjev.

(Gornje je zbrala ga. Romana Zetko.)

VSEM DAROVALCEM BOG POVRNI – VSEM KLIČEM NA ZDRAVJE IN ŠE MNOGO SREČNIH LET.

DAVORIN IN SIMON JENKO

Letos v novembru je poteklo 150 let od rojstva enega najbolj poznanih, če že ne najboljših slovenskih skladateljev.

Saj ga ni Slovence, ki ne bi poznal pesmi "Naprej zastava slave..." ki je bila slovenski del uradne jugoslovanske himne v času med obema vojnama.

Skladatelj Davorin Jenko se je rodil v Dvorju na 9. novembra 1835. Studiral je sicer pravo, a v glasbi je bil samouk. Že za časa svojih študentskih let na Dunaju je bil zborovodja tamošnjega Slovenskega pevskega društva. V istem času je že tudi pričel uglaševati pesmi za zbor. Tedaj je nastala tudi "Naprej..." za katero je napisal besedilo Simon Jenko, ki je tudi študiral na Dunaju.

To pesem so prvikrat zapeli 29. oktobra 1860 na Dunaju. Simon Jenko pa se je rodil samo par dni pred Davorinom in sicer 27. oktobra 1835 v Podreču pri Mavčičah, v okolici Kranja. Oba Jenkota sta tesno sodelovala in Davorin je uglašil kar precejšnje število Simonovih pesmi,

predvsem one, ki so imele domoljubno vsebino.

Tudi Simon je študiral pravo ter se kasneje popolnoma posvetil temu poklicu v Sloveniji, medtem ko se je Davorin naselil v Beogradu.

Davorin je imel velik vpliv na tedanje srbsko glasbo. Deloval je v okviru beogradskega narodnega gledališča in napisal glasbo za kakih 90 spevoiger. Ena od teh pesmi, ki so jo peli v igri Markova sablja je bila "Bože pravde". Melodija in besedilo te pesmi sta tako prevzeli vladajoče srbske kroge, da so jo imenovali za srbsko državno himno.

Simon je bil literarno plodovit najbolj v času njegovih študentskih let na Dunaju. Po povratku v domovino pa so njegova dela zadela na veliko kritiko tedanjih vodilnih literarnih slojev na Kranjskem. To mu je v glavnem ubilo voljo za nadaljnim publiciranjem.

Davorin je umrl 25. novembra 1914 v Ljubljani, Simon pa, star komaj 34 let, že 18. oktobra 1869 v Kranju.

Akciji H. E. L. P. so se do sedaj odzvali sledeči rojaki:

"Help" National Committee Canberra

Slavko Jaušnik 20, Janez Černe 10, Angel Juriševič 10, Ciril Setničar 20, Bert Pribac 20, Ivanka Bajt 40, Janez Černe 10, Franc Čulek 100, Franc Pivar 20, Jože Simčič 20, Benčič Celestin 10, Martin Vizjak 10, Erik Fraz 50, Franc in Vilma Juriševič 100, Jožica in Franc Bresnik 50, John Černe 10, Franc Iskra 50, Zinka Černe 10, Albin Grmek 20, Angel Novak 5, družina Purič 20, družina Kalinič 10, družina Valenci 8, družina Kvas 20, družina Žabar 20, M. Materič 8, Mr. Mrs. Crammas 8, družina Bizjak 8, K. Kobal 4, F. Čulek 4, Mr. Fonda 4, F. Zakman 12, J. Murta 16, Mr. Mrs. Sullivan 8, družina Hodink 20, Ciceran Sarco 10 dolarjev.

M. Kovačič 10, A. Červak 8, družina Hudina 8, M. Sprohar 8, F. Juriševič 5, J. Simčič 4, Mr. Mrs. Murphy 12, družina Černe 8, C. Setničar 5, družina Smerdel 10 dolarjev.

"HELP" National Committee Sydney:

Drago Rober 5, Janez Klovžar 5, Josip Sorkaš 5, Maks Robar 5, Štefan Sernek 10.35, vstopnice članov 99, Janez Škrabar 60, Eleonora White 6, žrebanje oljnatih slike 260 dolarjev.

Slovensko društvo "Triglav", Sydney:

Pavla Gruđen 10, Favsta Ilijas 70, Eleonora White 135,50, Marija Kokol 20,

VELIK USPEH BALINARJEV IZ JUGOSLAVIJE

Balinarska reprezentanca Jugoslavije, v kateri so igrali: Obrič Vlado, Požar Jože, Olič Slavko z menežerjem Krstovič Matem, je na svetovnem prvenstvu v balinanju dvojic za leto 1985 dosegla lepe uspehe.

Jože Požar iz Sežane je v sredo, 6. novembra osvojil srebrno kolajno za 2. mesto v izbujanju. Na tekmovalju dvojic pa so tudi dosegli drugo mesto, potem, ko so v polfinalu premagali Italijane z 13:10. V finalu so igrali z dosedanjim svetovnim prvakom Francijo ter izgubili z 9:15.

V predtekмах so naši premagali Monako s 13:10, Z.R. Nemčijo s 13:3, Alžirijo s 13:8 in Tunizijo s 13:14. Izgubili so pa že v predigri s Francijo s 7:10.

Finale so igrali ob velikem navdušenju in navijanju številnih rojakov, ki so se za to priliko zbrali na baliniščih italijanskega Fogolar Furlan Club v Thornbury. Igra sta začela Požar in Olič tako izvrstno, da so morali Francozi zamenjati svojega najboljšega izbijača, potem, ko so že izgubljali z 9:0. Požar je nato zgrešil tri mete eno za drugo in ga je zato zamenjal Obrič, kar pa tudi ni preprečilo silovitega naleta Francozov.

Tretje mesto je po zmagi nad Švicco pripadlo Italiji.

Ob obisku jugoslovanskih balinarjev pri S.D.M. so bili prisotni tudi zastopniki slovenskih balinarjev iz Viktorije. Od levo na desno stoje: Rudi Iskra za "Jadrani", Krstovič Mateo vodja jug. reprezentance, Ivo Širca za "Geelong", Jože Rebec, predsednik Zveze jug. balinarjev, Mohar Ivan za S.D.M., Peter Mandelj predsednik S.D.M., Egidio Markežič, Istra, Olič Slavko, jug. tekmovalce in Miro Franečič za "Plánico". Sede pa: Jože Urbančič, predsednik S.B.Z.V., Obrič Vlado, jug. reprezentant, Požar Jože, srebrni medalist in Guido Nikolič za Istra Social Club.

Končni vrstni red je bil sledeč:

1. Francija,
 2. Jugoslavija,
 3. Italija,
 4. Švica, 5. Tunizija, 6. Belgija, 7. Španija, 8. Monako, 9. Avstralija, 10. Čile, 11. Luksemburg, 12. Alžirija, 13. Z.R. Nemčija, 14. USA.
- Ob podelitvi pokalov v nedeljo, 10. novembra v Casa D'Abuzzo, je bil za najboljšega igralca na prvenstvu proglašen Slavko Olič iz Lovrana, Jože Požar pa za tretjega najboljšega izbijača.

STARI ZNANCI

Svet je včasih res majhen. Zgodi se, da v najbolj nepričakovanih okoliščinah naletimo na znanca. Tako sta se ob obisku jug. balinarske reprezentance na hribu v Elthamu srečala po dolgih letih predsednik Slovenske Zveze v Geelongu g. Ivo Širca in predsednik Zveze jug. balinarjev g. Jože Rebec. Prideta iz iste vasi in se poznata še iz otroških let.

Balinarska zveza v stari domovini je bila ustanovljena formalno leta 1951. Sedaj zajema 426 klubov v glavnem po Sloveniji, Hrvaški in Črni Gori. Od teh je samo v Sloveniji večanjih 176 klubov. Vseh aktivnih tekmovalcev pa je preko 7000. Prvi pomemben rezultat so dosegli leta 1978, ko so si v Melbournu priborili bronasto kolajno. Leta 1983 so se na mednarodnem polju izkazali že tudi mladinci, tako da sedaj, posebno po letošnjih uspehih, balinarji iz Jugoslavije, zavzemajo pomembno mesto na tem športnem polju.

TRENIRATI JE TREBA MLADINO

Ob priliki obiska jugoslovanske balinarske ekipe, ki je nedavno dosegla tako lep uspeh na tekmovalju za svetovno prvenstvo, je Vestnik imel kratek razgovor z g. Jožetom Rebecem – predsednikom Zveze jugoslovanskih balinarjev.

Jože Rebec, ki je direktor za družbene dejavnosti v Radovljici je rodom iz Ilirske Bistrice, torej iz krajev, kjer je balinanje že od nekdaj služilo kot priljubljeno razvedrilo. Zato ni čuda, da je že od samega obstoja balinarske zveze v Sloveniji, v njej bil zelo aktiven in se je verjetno tudi po zaslugi svojih organizatorskih sposobnosti povzpел najprej na mesto predsednika Zveze v Sloveniji in sedaj tudi v Jugoslaviji.

Beseda mu teče gladko in tehtno in kljub temu, da so ga balinarji S.D.M. pričakovali, da vrže kroglo tudi v njih družbi na baliniščih S.D.M., je prav rad odgovarjal na naša vprašanja.

Povedal nam je, da je bil zelo zadovoljen z organizacijo svetovnega prvenstva v Melbournu. "Videlo se je, da so imeli že gotove izkušnje, saj so bili že organizatorji svetovnega prvenstva leta 1979. Igrišča so bila zelo dobro pripravljena in niso delala naši reprezentanci nobenih težav. Majhna težava je bila edino v tem, da smo živeli preveč daleč od igrišča.

Vožnja do stanovanj je bila malo dolga, kajti navajeni smo, da se fantje po tekmi takoj malo relaksirajo in stuširajo. Ta možnost je bila omejena, saj praktično smo odšli zjutraj ob 8. uri iz motela in smo se vrnili šele okrog polnoči."

Ko smo ga vprašali če po uspehih, ki so jih dosegli v Melbournu z zaupanjem gledajo v bodočnost, nam je dejal: "Mi od leta 1974, ko smo se pravzaprav organizirali, imamo šele bolj strokovni pristop k balinanju. Dobili smo strokovne inštruktorje in igrači niso več prepuščeni sami sebi, saj trenirajo resno in ni nam treba iskati igralcev za državno reprezentanco, saj se vsak posameznik boji, da bi bil v njej."

Kakšne nasvete za nadaljnje usposabljanje bi dal našim balinarjem v Avstraliji? "Ne vem še kako igrayo pri vas, kajti nisem še videl njih igre. Rekel bi, da je balinanje predvsem igra mlajših in dober balinar mora pričeti z igro v svojih mladih letih, od dvanajstega do štirinajstega leta in potem je treba trenirati vsaj trikrat na teden; to pod nadzorstvom, da mu sprti popravlja napake. Tako lahko postane balinar okoli svojega 25 leta starosti."

G. Rebec je tudi dejal, da bi si naši balinarji verjetno lahko pomagali z možnostmi, ki bi jih jim v usposabljanju nudi-

IZ PRETEKLOSTI BALINANJA

Baliranje, Italijani imenujejo to igro Bocce, Francozi pa Boule, je menda ena najstarejših športnih iger na svetu. Igrali so jo že celo v starem Egiptu, v antični Grčiji in Rimskem cesarstvu.

Že leta 170 pred Kristusom je starogrški zdravnik Claudius Galen zapisal, da baliranje "ohranja telesno in duševno zdravje na čudovit način". Ni čuda, če je zato ta igra privlačila ljudi v ogromnem številu vse do sedaj.

Igrali so jo s tako gorečnostjo po cestah in trgih Francije, da je leta 1322 kralj Charles IV. hotel z ukazi omejiti, ker so jo vojaki raje igrali kot pa se vezbali v streljanju z loki in puščicami.

Toda bil je brezuspešen, kakor tudi 40 let za njim Charles V.

Zgodovinski zapiski kažejo, da je oblastnikom napotovala ta igra tudi v Italiji. Tako jo je leta 1576 hotel omejiti tudi patriarh v Benetkah.

Baliranje se je pojavilo na dvoru angleške kraljice Elizabete I. Tja jo je vpl-

jal Sir Francis Drake, za katerega prvi izročilo, da je balinal, ko se je pojavilo na obzorju španske ladjeve z veliko armado, ki naj bi zavzela angleške otoke.

Baliranje je igra, katero so igrali na več načinov in nekaj teh obstoji še danes.

Najbolj poznane so: Mednarodna balinarska pravila, raffa in petanca. Toda Mednarodna balinarska pravila vse bolj prevladujejo, posebno na mednarodnih tekmovaljih.

Leta 1946 je bila ustanovljena Mednarodna balinarska zveza ("Federation Internationale de Boule" – na kratko F. I. B.) in nje ustanovne članice so bile: Francija, Italija, Monako in Švica. Prvo svetovno balinarsko prvenstvo je bilo v Ženevi leta 1947. Danes ima F. I. B. šestnajst članov.

Vladar kneževine Monaco, prince Rainier je častni predsednik F. I. B. in uradno mednarodno prvenstvo se imenuje Prince Rainier Pokal in ga dajejo vsakoletnim zmagovalcem v dvojkah.

li v Sloveniji. Seveda bi bilo to temeljito na potrebnih dogovorih. "Bilo pa bi najbolje v primeru da imate v Melbournu in Sydneyu dovolj mladine, ki je zainteresirana v tem športu to, da bi prišel trener iz Slovenije. Ta bi lahko delal z mladino z različnih klubov in to bi bilo bolj učinkovito, kot pošiljati samo par poedincev za mesece v Slovenijo. Sedaj, ko so prvi stiki vzpostavljeni, so v bodočnosti odprte raznolike možnosti."

Nepozabni vtis na došlo reprezentanco je napravil sprejem, ki so jim ga na letališču v Tullamarinu napravili tukajšnji glovenski balinarji. Navzlic temu, da je JAT-ovo letalo prispelo z ogromno zamudo (zaradi megle na beograjskem letališču), se je pozno preko polnoči na letališču zbralo kar lepo število rojakov.

"Meni so sicer že na Matici v Ljubljani pomagali, da smo vzpostavili stike s funkcionarji tukajšnje balinarske zveze, predvsem s predsednikom Jožetom Urbančičem, toda takega sprejema nismo pričakovali. Nazadnje nič ni lepšega če človek po tako dolgi poti, v tujini sreča svoje ljudi in se znajde v domačem okolju. In prosim, da to še posebej omenite v vašem glasilu in tudi to, da smo vsem zelo hvaležni."

O avstralski reprezentanci je Jože mnenja, da zmorejo več. Letos so dosegli 9. mesto. Mislim, da jih je prav želja, pokazati svoji domači publiki čim več, napravila nestrpne, kar jim ni pomagalo do uspeha.

Kar pa se tukajšnje slovenske skupnosti tiče, je rekel, da ni pričakoval, da so Slovenci tukaj tako dobro organizirani. "Sicer smo bili ta teden samo po tukajšnjih italijanskih klubih in sem bil prijetno presenečen nad to stavbo in nad vsem drugim, kar ste napravili s prostovoljnimi delom, pokrito balinišče in nad vsem kar se na tem hribčku dogaja. Mislim, da lahko vsem članom samo čestitam nad takimi uspehi."

Ni dvoma, da so tudi drugi člani reprezentance, dobili o svojih rojakih v Melbournu najlepše vtise. Saj so jih poleg sprejema na letališču in prijetnega večera na hribčku S.D.M. naslednji dan, v torek, 12. novembra pogostili tudi na "Jadrano" v Keilorju.

V sredo, pa so s svojimi srebrnimi trofejami in lepimi spomini, poleteli nazaj v rodne kraje.

SPREJEM PRI S.D.M.

V ponedeljek zvečer 11. novembra so bili člani jugoslovanske balinarske reprezentance pogostjeni na zemljišču S.D.M.

Potem, ko so si ogledali vse, kar je zgrajenega na gričku, so se poselili pri mizah na "vaškem trgu", kjer so se jim pri uživanju dobrot, ki so jih na zaru speli člani balinarskega odseka, pridružili še drugi člani S.D.M.

Ko je postalo na prostem malo hladneje, so se vsi podali v jedilnico, kjer jim je v dobrodošlo izrekel vodja balinarjev S.D.M. g. Ivan Mohar, kateremu so sledili: predsednik Slovenske balinarske zveze Viktorije g. Jože Urbančič, predsednik S.D.M. g. Peter Mandelj ter predstavniki balinarskih odsekov "Jadrana", "Geelonga" in istrskega kluba.

Po izmenjavi daril, se je zahvalil za vse gostoljubje in posebno za lep sprejem na letališču, predsednik Slovenske in Jugoslovanske balinarske zveze g. Jože Rebec in manager ekipe g. Mateo Krstovič.

Prijeten večer se je končal na baliniščih S.D.M., kjer so člani ekipe pokazali svoje mojstrstvo v igrah s člani S.D.M.

Naslednji dan, v torek 12. 11. 1985 so si balinarji iz domovine ogledali prostore "Jadrana" v Keilorju, kjer so jih s pravtako velikim navdušenjem in gostoljubnostjo sprejeli člani tega slovenskega društva v zapadnem delu velikega Melbournu.

TININE ZGODBE

V tistih časih, ko je Tina rasla, pa ni so otroci samo češnje zobali, se lovili po vrtovih in se skrivali. Rano jutro s soncem so vstajali, da so po marsikaterih kmetijah že prejši, ko je bilo treba v šolo, krave napasti. Kajti jesti in umiti se je bilo treba, pa do šole je bilo ure hoda, ali še več. Ob osmih zjutraj pa se je pouk pričel, ki je trajal do ene ure popoldan. Maljši do tretjega razreda pa so hodili v šolo popoldan; ko so zapustili klopi starejši, so jih že napolnili mlajši. Popoldanski pouk pa je trajal do štirih ali petih popoldan, kar pa pomeni, da so v zimskem času, ko je dan kratek, otroci prišli domov takorekoč ponoči. Po snegu je pot bolj naporna, kot poleti po gladki cesti, kjer uporabljati lahko dvokolo. Sicer tiste čase nisi videl veliko avtomobilov ali dvokoles na cesti — le konjsko in volovsko vprego. Tam smo se pa na kakšni voz obestili, da smo bili preje doma.

V poletnih časih, ko so bili travniki že dvakrat pokošeni, smo po šoli gnali živino na pašo. Knjige smo vzeli v roke, da smo se za v šolo kaj naučili, naloga pa je čakala za napisati doma za naslednji dan. Če pa je bilo več otrok skupaj, pa so se šli drugo šolo na pašo. Na ognju, ki so si ga zakurili, so pekli krompir, ki je bil še po njivah, kostanj iz bližnjega gozda in sladko koruzo. Tu pa tam so bila še jabolka na drevju, čeprav niso bila naša. Pastirjem ni nihče zameril. Lačni niso bili. Ali če pa je ušla krava v bližnjo koruzo, zevnik ali v deteljo, mrha ni naredila samo škode, ampak je vse obgrizla. In še poginila je lahko. Zato je pač potrebovala pastirja. Ubogemu pastirju, ki se je zanimal bolj za burke in večerjo na paši, kod pa za krave, je doma slaba predla. Čakala ga je šiba, ko je prignal živino domov, jo napojil in počistil hlev — izkidal, se reče. Izmeče gnoj, to kar je čez dan od njih padlo, ker WC krave niso znale uporabljati.

Ko je bila že trdna noč, so mati skuhalo večerjo. Podobno kot zjutraj za zajtrk — žgance z mlekom ali kislim zeljem, pa z ocvirki zabeljeno. Po težkem delu se ti vsaka hrana dobro prileže. Potem pa hitro nalogo, pa na kolena, ko so mati pričeli moliti rožni venec. Če si pa šel poleti po deveti uri zvečer čez vas,

ko imajo ljudje okna na stečaj odprta si lahko le še molitev poslušal, kajti rano se je šlo spat v poletnih dneh, saj je bil dan tako in tako dovolj dolg, če si moral vstati s sončnim vzhodom že ob štirih zjutraj. Mi tukaj se še velikokrat obrnemo v postelji tja do sedmih, preje se ne vstaja.

No ko pa je teden naokoli, bi rekel, da je čas počitka. Pa ni bilo vedno tako. V soboto, ko ni bilo pouka, so te starši porabili za delo doma bolj, kot druge dni v tednu in še več naloge so nam tudi v šoli naložili. Ženski spol je moral skupaj z materjo temeljito počistiti dom, za nedeljo speči svež kruh in še kaj boljšega se je pojedlo v nedeljo. Tudi če te je kdo obiskal, je bilo vedno pripravljeno zanj. Sinovi pa so skupaj z očetom nakosili krme ze čez nedeljo, kajti nedel-nakosili krme ze čez nedeljo, kajti nedel-ja je sveti dan, ko se ne dela in se ne pase živina; pa pospravili okoli gospodar-skega poslopja.

V nedeljo zjutraj, da bi spal? Kaj šel! Ob šestih je bila že prva maša pri fari. Srečnejši so bili, kateri so živeli bližje cerkvi in šoli. Drugi pa so že zopet morali vstati s soncem — ob pol petih, da si se umil, očistil čevlje in kaj pojedel. Ob petih so zvonovi vabili od vsepopold. Ljudje so hiteli, saj maše nihče ni rad zamudil, isto kot šole. Predvsem so starši hodili k prvi maši, otroci pa k deseti, ko je po navadi pel tudi otroški zbor. Ko si prišel domov je bila ura navadno že dvanajst — čas kosila. Dobro si se najedel in že spet nazaj k popoldanskim molitvam, k litanijam ali v postnem času k križevemu potu. Udeleževali smo se tudi raznih prireditev, iger, telovadbe, raznih vaj oz. se na vse načine aktivirali v pevskih vajah ali dramskih skupinah. Pa je bilo zopet noč, ko smo se vrnili domov. Če si bil preje doma, si se lahko še malo poigral z vaškimi otroci pod lipo, kje sredi vasi. Toda samo do Ave Marije, ko se je začel delati mrak. Poleti ob sedmih zvečer. Takrat nas nihče še ni klical, kajti vsi smo vedeli, da moraš biti doma pri večerji ali hišnih opravilih, sicer je šiba pela. Le fantje, ki so že odslužili vojsko so imeli dovoljenje, da so se po večerji in molitvi še lahko po vasi potepali. Če se je pojavil med njimi mlajši, so ga pa domov napodili ali celo pretepli.

Starejši fantje so peli dekletom podoknice ali počenjali druge neumnosti, da se je vas zjutraj smejala od srca. Če jim dekle ni odprlo okenca ali jim je kaj zamerila, so ji prestavili vse lončnice na drugo okno na koncu vasi, druge pa k njej znesli. Tudi večerjo so prenešali na okna, kjer se je ohladila, medtem, ko so v družini morda molili rožni venec, ali bili kje drugje zaposleni. Če pa se jim je, kmet zameril, so ponoči vse kopice sena zmetali na drevje tako, da če je hotel seno drugi dan sušiti, ga je moral prej dol iz drevja dobiti. Zato so si bili ljudje na vasi raje v dobrih odnosih, ker noč ima svojo moč in nihče ni vedel, kdo je bil, saj ponoči je vsaka krava črna.

Tako dragi otroci, naj Tina konča z današnjo zgodbo, pa še drugič kaj več. In nasvidenje!

Le kateri bedak si je izmislil kraljico »kakrašen oče, takšen sin!«

Draga moja, vse bolj se mi toži po časih, ko še nisi znala kuhati...

POZDRAVNA PESEM

Dobrodošli gostje, pozdravljeni bratje med nami.

Tam iz bele Ljubljane k nam ste prišli, da nas utrdite v veri in slogi, kar Kristus uči.

Prinašate novice, pozdrave iz tistega koščka sveta, kjer nam nekoč je zibelka tekla bila.

Od tam kjer bistre so reke, snežne gore, bogata so polja, na njih pa pridne roke. Tam je naša domovina, naših staršev domačija.

Čeprav usode kruta sila naj se po vseh kontinentih razkropila, ali najdrazje prinesli smo s seboj; To je pradedov naših vse vrline, in jih že tu vcepili v nove korenine.

Ko pa vas železna ptica ponese spet v višave, čez sirna morja, oceane, izročite bratom naše jim pozdrave.

Povejte, da nam tukaj je lepo, da tukaj složni smo ter mir, svobodo uživamo. Da novi domovini srčno hvaležni smo. A mater Slovenijo še neizmerno ljubimo.

Želimo pa vam med nami veselo počutje, ter srečno pot nazaj v rodni kraj, pa nasvidenje vam kličemo — že zdaj!

Vika Gajšek

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA DONVALE TRAVEL

1042/1044 DONCASTER ROAD, EAST DONCASTER, VIC. 3109
TEL.: 842 5666 (ALL HOURS)

Obiščite našo pisarno ki ima lastni prostor za parkiranje. Po želji pridemo tudi na vaš dom. Z nasveti pri načrtovanju in pri urejevanju Vašega potovanja po Australiji ali preko morja (pri nabavi potnih listov, viz...) Vam je na uslugo.

Private car park available. We also come to your home if you desire. Regarding any aspect of your travel requirements: Overseas, Interstate, Cruises, Hotels (Passports, Passport photos, Visas, all travel documents etc...) Contact:

Eric Ivan GREGORICH

DONVALE TRAVEL SERVICE
1042/1044 DONCASTER ROAD,
EAST DONCASTER, VIC. 3109
TEL.: 842 5666 (ALL HOURS)

Ime GREGORICH je med viktorijskimi rojaki že od leta 1952 dobro poznano in na uslugo vsem, ki se odpravljajo na potovanje

SVOJI K SVOJIM

MERCURY TAX SERVICE

Lastnik Stanko Penca

518 Sydney Rd., Brunswick, Vic 3056
Tel. 387 7055

nudi poklicne usluge in nasvete v vseh vaših davčnih obveznostih

ZAVAROVANJE

stanovanj, nepremičnin, motornih vozil, življensko, starostno, bolniško itd. preskrbi

ČESNIK PAVLE — C.M.L.

Tel.: 607 6111, 20 783, A.H. 598 0049

ZA VSA TISKARSKA DELA se z zaupanjem obrnite na

DISTINCTION PRINTING

164 Victoria St., Brunswick, Victoria
Tel.: 380 6110

Lastnik: Simon Spacapan

MOTORCRAFT

Izdelavo vseh vrst avtoopreme tapetništvo, vetrobranska stekla, polivinilaste obloge

zaupajte

svojemu rojaku KARLU BEVC

83 Gadd Str., Northcote, tel. 481 6003

Fotografska dela ob porokah in raznih drugih prilikah umetniško izvrši

SAŠA ERIČ PHOTO STUDIO

267 High Street, Preston, Vic. 3072
Tel. 480 5360

Melbournskim rojakom je na uslugo
ZOBNI TEHNIK — DENTAL TECHNICIAN

LUBI PIRNAT

18 Wridgway Ave., Burwood, Vic.

Telefon 288 4159

Izdelava umetnega zobovja in vsa popravila Full denture service and repairs.

F. LIKAR NOMINEES Pty. Ltd.
T.A. Ascot Moonee

RADIATOR SERVICES

560 Mt.Alexander Road, Ascot Vale.

POPRAVLJAMO

vsakovrstne motorne hladilnike-radiatorje
Tel. 370 8279 — A.H. 337 2665

Za strokovno izdelavo
STOPNIC

se priporočata znana rojaka
FRANK JELOVČAN, 359 3043,
TONI OBERSTAR, 870 0218 (dom)
Cene zelo zmerne, delo garantirano
Factory 4, 103 Horne Street,
Campbellfield, 3061.

ROJAKI ZELITE PRISTNIH KRÁNJSKIH,
ALI SLOVENSКИH PLANINSKIH KLOBAS
IN DOMAČEGA PREKAJENEGA MESA . . .

OBRNITE SE NA SLOVENSKO PODJETJE

JOHN HOJNIK SMALLGOODS
PTY. LTD.

209 215 St. George's Road, North Fitzroy, 3068

Tel. 481 1777

Postreženi boste v domačem jeziku

Po dogodkih v Ljubljani, Idriji in Kamniku, kjer se je vse bolj porajajoča se slovenska zavest pokazala ob različnih prilikah celo v obliki fizičnih obračunavanj in vzklkih proti pripadnikom drugih jugoslovanskih republik so se tudi v Sežani pojavile po zidovih parole, ki jih tamošnje oblasti obeležujejo kot narodna nestrpnost in miselnost, ki nima nič skupnega z načelom bratstva in edinstva.

Osmošolci v šoli Srečka Kosovele so v petek 15. novembra izdelali plakate na katere so napisali gesla kot "Slovenija moja dežela", "Ponosni smo, da smo Slovenci", "Očistimo svoje okolje", zraven pa pripisali dodatke, ki so bili žaljivi za pripadnike narodov iz južnih republik Jugoslavije.

Več podobnih gesel so potem s kredom napisali na zidove po ulicah.

Ravnatelj šole je dejal, da takih pojavov doslej še nikoli ni bilo. Vsekakor pa menijo, da so posledica težkega ekonomskega položaja ter vse pogostejšega javnega obtoževanja kdo je za kaj kriv. Olje na ogenj prilivajo še neurejene razmere v katerih živijo delavci v drugih republik, ki so na začasnem delu v Sloveniji.

Izrazi narodne zavesti, ki se vse od časa protulega poiskusa, da uvedejo v šolskem sistemu cele Jugoslavije takozvana skupna "vzgojna jedra" bolj in bolj pojavljajo v vseh plasteh slovenskega naroda so pripravili tudi CK ZKS do tega, da temu problemu posveča več pozornosti.

Te izraze opredeljujejo kor nacionalizem, ki je v bistvu protidelavski in protisamoupraven. Pravijo, da se slovenski komunisti vedno borili za uveljavljanje interesov slovenskega naroda, hkrati pa zoper nacionalistične težnje, ki te interese ogrožajo. Slovenije, da ne gozda Jugoslavija ampak obe vrsti nacionalizma: separatistični in unitaristični.

Na seji CK ZKS so razpravljali tudi o tem kako odpraviti vzroke za takšne pojave nacionalizma in kako uveljaviti "tisto nacionalno slovensko v okviru Jugoslavije".

Dr. Ciril Ribičič je na primer med drugim dejal, da je iluzorično misliti, da bo spopad z nacionalističnimi pojavi lahko uspešen samo s kritiko in prepredanjem povodov zanje: Skrčiti vzroke za takšne pojave in težnje na njihove neposredne povode, kot so slabo sojenje na športni tekmi, ali prepir med dekletom in fantom na veselici, spominja na smešne poskuse, ki so kosovske dogodke 1981 na začetku pojasnjevali s slabo hrano v študentovskih domovih." Franc Šetinc pa je bil mnenja, da bi morali globlje vzroke za medsebojna sumničnja.

SKOF ŠUŠTAR 65—LETNIK

Ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar je sredi novembra slavil svoj 75. rojstni dan.

Ob tej priliki mu je prišel čestitati podpredsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije in predsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi dr. Boris Frlec

ATLAS SLOVENIJE

V Ljubljani je izšel točno ob napovedanem času Atlas Slovenije. Založila ga je Založba Mladinska knjiga, sestavlja pa Geodetski zavod Slovenije.

Za ta Atlas je vladalo tako zanimanje, da so imeli 48.000 prednaročnikov in bo le manjši del naklade ostal na razpolago rednim kupcem.

Atlas ima 336 strani formata 20,5x30 cm in prinaša 109 dvostranskih kart v merilu 1:50.000, 180 barvnih slik, 18 letalskih posnetkov, satelitski posnetek Slovenije in je vezan v polsunje.

Dejal je, da je dosti parol i zmerjanja z nacionalizmom in, da je v razpravah o nacionalizmu mnogo zmede. Dodal je, da če obstoje razlogi za to, da se napade partikularizem in zaprte ekonomije tudi ni razlogov, da ne bi smeli govoriti o gospodarski samostojnosti.

"Najprej je delovni človek, ki mora biti samostojen, da odloča o svojem delu in o presežni vrednosti — to pravico ima po ustavi. To pravico potem uveljavlja na vseh ravneh, potemtakem tudi na nacionalni ravni, ker ima tudi na tej potrebe za življenje svoje nacionalne skupnosti."

Mnenja članov Centralnega komiteta so si bila več ali manj v enem enaka, češ da so nacionalistični pojavi v glavnem posledica gospodarskega stanja vendar niso pokazala konkretno pot kako stanje izboljšati, prav tako so pokazali, kolikor jim je pač bilo možno, da do neke mere razumejo položaj, ki Slovence navaja k nezadovoljstvu. Tako je na primer Geza Bačič med drugim dejal:

"Mislim, da slovenskega delavca in narod ni treba biti sram štirih stvari: 8,5 odstotka nas ustvari 16 odstotkov družbenega proizvoda in 25 odstotkov vsega izvoza Jugoslavije, dosega najboljše rezultate pri izvozu na konvertibilno območje, uokvirja se v stabilizacijska prizadevanja..."

In dr. Miha Ribarič: "Mislim, da je zelo močan občutek v javnosti, da delavski razred Slovenije, združeno delo Slovenije, republika Slovenija preveč dajejo za federalni proračun, posebej pa še za razvoj manj razvitih, da so rezultati daleč pod pričakovanimi, ekonomski učinki majhni. Hkrati pa imamo vsi priložnost brati, slišati in videti očitke, češ da razviti deli Jugoslavije — to se konkretno potem osredotoča na Slovenijo in Hrvaško — živijo na račun drugih, da veljavni mehanizmi gospodarskega sistema favorizirajo bolj razvite, še posebno pa Slovenijo, da tu pri nas, ni kakšnih posebnih ekonomskih problemov, poudarja se polno zaposlenost itd....Osnovno vprašanje v Jugoslaviji pa je koncentracija družbenega kapitala — vprašanje integracije."

Kako se bo izražanje narodne zavesti v Sloveniji razvijalo bo pokazala bodočnost. Ali jo bo mogoče zavreti z ustreznimi ekonomskimi ukrepi ali pa s trdo roko bo zaviselo mnogo od tega, če bo tako izražanje v takih dostojnih mejah, ki ne bodo dale povode za protinapade ampak bo snelo na mirni racionalni kritiki in argumentiranju.

ZAŠČITE SLOVENCEV

Italijanski minister za odnose z deželami Carlo Vizzini je izjavil, da je za snutek o globalni zaščiti Slovencev v Italiji bolj ali manj pripravljen. Čim se bo odpravila nesoglasja o njem v vladni večini ga bo predložil ministrskemu svetu. Upa, da bodo te razlike odpravljene že do srede decembra. Pred bivanjo bo z vsebino osnutka seznanil enotno delegacijo Slovencev v Italiji. lami Carlo Vizzini

KDO KRADE VAGONE

Zadnje dni novembra je bilo v Ljubljani precej razburjenja, ker je prišla novica, da so neznanu kam izginile cele kompozicije vagonov, ki jih je Železniško gospodarstvo Ljubljana poslalo po premog v Bosno in Hercegovino.

Pomanjkanje premoga za široko uporabo v Sloveniji je precejšnje in so se radi tega pričele širiti tudi vesti, da so bili vagoni ukradeni.

Iz železniške uprave v Sarajevu pa so dali pojasnilo, da so kompozicije iz Slovenije prispele do Doboja, kjer so potem vagoni razpodelili za druge potrebe.

Slovenska smučišča so že odeta v debelo snežno odejo, kot je ta na Voglu.

(Foto Joco Znidaršič)

Na Slovenskem so smučišča spet oživila. Skoraj povsod je dovolj snega za prijetno smuko.

Na mariborskem Pohorju so ga konec novembra imeli 50 — 60 centimetrov, medtem ko ga je na Kravcu zapadlo le do kakih 35 cm, kar je premalo za dobro smuko.

V Kranjski gori, kjer so s treningom pričeli najboljši naši tekmovalcimim tekmovalke v smuku pa imajo kar polmetrsko odejo snega.

ŽIVLJENSKI STROŠKI RASTEJO

Cene so v Jugoslaviji v mesecu oktobru zrastle za 9,1 odstotka. Za to so predvsem odgovorne podražitve tobaka, kave, pijač, kozmetičnih pripomočkov, poštinih storitev, električne energije, mleka, mesa in drugih izdelkov.

Od lanskega oktobra so se cene na dr drobno povečale za 79 odstotkov.

ZAMUDE

Po beograjskem NIN-u posnema "Hrvatski tednik" informacijo, da so avioni JAT v prvih 9 mesecih tega leta zakasnili v vseh poletih skupaj 320.387 minut, ali 5.340 ur, kar je 222 in pol dni. Ali pa, kot so to preračunali, da bi eno samo letalo imelo 7 in pol meseca zamude. Izračunali so tudi, da se je ta zamuda v primeri s preteklim letom povečala za 3 in pol odstotka.

ZA ZDRAVO IN ČISTO SLOVENIJO

Prihodnje leto bo v Sloveniji akcija za izboljšanje varstva okolja in zmanjšanje onesaženja po geslom "Za zdravo in čisto Slovenijo"

Namen akcije bo, da bi predvsem odpravili onesaževanje zaradi malomarnosti, za kar ni potreba veliko denarja.

Akcijo bo operativno usklajeval Rdeči križ Slovenije, konkretne programe pa bodo izpeljevala posamezna društva kot taborniki, ribiči in podobna.

IZPOLNITE, POŠLJITE NA NASLOV: Vestnik, P.O.Box 56, Rosanna, Vic. 3084

Naročam / Plačam naročnino za Vestnik

Priimek in ime.....

Naslov.....

Datum..... Podpis.....

PREMALO DELAVCEV

Koncem novembra je bila v Beogradu seja CK ZKJ na kateri so razpravljali tudi o socialni in razredni sestavi članstva. Veliko pozornost so namenili problematiki zastopnosti delavcev v vrstah ZK, kajti delavske večine tam še ni. Dejstvo je, da vstopa v ZK najmanj delavcev, med tistimi ki vrste SK zapuščajo, pa jih je največ.

ŠE MANJ DOHODKOV V 1986

Predvidevajo, da se bodo osebni dohodki v Jugoslaviji zmanjšali za 7 do 10 odstotkov, med drugim zaradi usklajevanja pokojnin, podaljševanja porodniškega dopusta in zadovoljevanja še nekaterih drugih skupnih potreb.

Bilanci podatki za Slovenijo pa kažejo, da bi realni osebni dohodki v Sloveniji prihodnje leto padli za 2 do 4 odstotke ali pa še več.

40 LET ŠOLSTVA V POSTOJNI

Letos so v Postojni proslavili 40-letnico srednjega šolstva. Pri Postojnski jami se je zbralo v nedeljo 17. novembra 1500 maturantov in njihovih učiteljev.

Začetki slovenskega šolstva v Postojni prejšnjega stoletja. Delo meščanske šole v Postojni so leta 1928 zaustavili italijanski fašisti. 3. novembra 1945 pa so meščansko šolo zopet odprli.

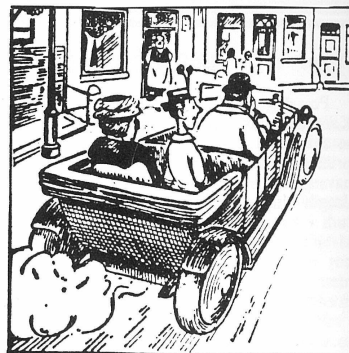
101. Tako je moral sedeti vso noč. Po njem so gazile podgane in pajki in se jih niti ubraniti ni mogel. Kdo ve, morda ga bodo jutri obdolžili celo umora in uboja in ga zašili za vse življenje. Kaj bo z njegovo ubogo ženo? Kaj bo z Minko? Kozamurnik se je razjokal. To se mu je zgodilo prvič, odkar ni bil več otrok.

102. Drugi dan so ga gnali pred sodnijo. Ledar, slaščičar, prežagana čepica, vsi ti dokazi so govorili proti njemu. Na srečo mu je sodnik verjel, da je bilo vse samo nezgoda. Vendar je moral Kozamurnik odšteti lepe denarce in tako popraviti škodo, ki jo je napravil.

103. Ob glavnih vratih sodnije sta čakali gospa Kozamurnica in Minka. Svidenje je bilo zelo ganljivo.

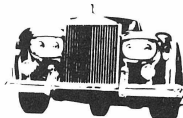
104. Natanko čez štiri dni je kovač pripeljal avtomobil nazaj. Lepo ga je popravil. Naredil mu je nova kolesa in blatnike. Gospod Kozamurnik je takoj sklenil, da se popelje z ženo in Minko na sprehod. Če bi vedel, da bo to njegova zadnja vožnja, bi gotovo rajši ostal doma.

STONE ZAGORC

AVIATION MOTORS

(Next Door to Westgate Motor Inn)

9 Aviation Road,
LAVERTON, 3028
Telefon: 369 1363

• **Splošna avtomehanika**
FOR COMPLETE CAR CARE SERVICES

- Dynamometer Tuning
- Distributor Analysis and Modification
- Computer Wheel Alignment and Front End Repairs
- Electronic Wheel Balance
- Discount Tyres
- All Types of Repairs

FREE QUOTES

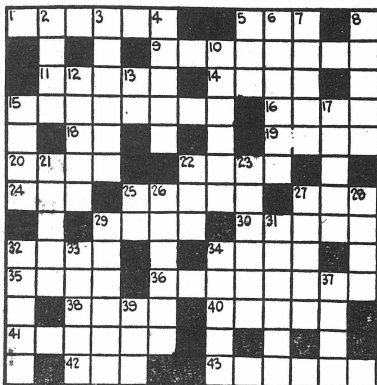
• **Športna puškarna**

Prodaja Lovskega orožja in municije

BOŽIČNA KRIŽANKA

Sestavil: S. P.

Vodoravno:

1. pozdrav ob odhodu
5. eden in drugi
9. iregularni vojak
11. dobre volje
14. mlado, sveže
15. enakost, sličnost
16. kraj pri Habrinu (Kitajska)
18. na, ob (nem.)
19. morska ptica (angl.)
20. obrok (hrv.)
22. voščji
24. mednarodna organizacija
25. ptica
27. predpona sestavnih oblik
29. dvorišče
30. letni praznik

JOŽE URBANČIČ

Telefon: 465 1786 (Bus.)
850 7226 (a.h.)

KAL-CABINETS

STROKOVNJAKI ZA:
kuhinsko pohištvo – mizarsko opremo kopalnic, umivalnikov itd. –
vsakovrstne stenske omare in knjižne police.

SPECIALISTS FOR:
Kitchens – Vanity Units – Wardrobes – Book shelves

Če gradite novo ali pa obnavljate staro, obrnite se z zaupanjem na nas!
If you are building or renovating call on us with confidence!

15 COMMERCIAL DRIVE, THOMASTOWN, 3074

Predstavljamo slovensko slikarsko in pleskarsko podjetje

SUNSHINE PAINTING SERVICE PTY. LTD.

62-64 MONASH STREET, SUNSHINE, 3020
Tel. 311 1040, 312 1533

Lastnik: JIM KOROŠEC, Priv. 336 7171

Svoji k svojim !

32. obdobje
34. glej
35. orodje (srb.)
36. moment
38. drevo (zdravilni cvet)
40. načrt
41. poklic, rokodelec
42. vladar
43. rimljanski vladnik

Navpično:

2. siromak
3. urejena (frizura)
4. pregled
5. zlato (lat.)
6. stanovati
7. kolobar, glorijska (ital.)
8. veliko morje
10. izenačen
12. muza lirične poezije
13. oblikovna pripona
15. država v Južni Ameriki
17. mleti, drobiti
21. nebeški sel
22. žerjavica
23. plaz, lavina (ital.)
25. enaka soglasnika
26. Lazar

27. zmanjšati
28. oče
29. spaja
31. odvraten
32. vodna ptica
33. vrsta zagotovila
34. Girlanda
37. On, taisti (ital.)
39. dvoje

(Kombinirajte številke 22, 11, 30 ter 1, 14, 32 pa boste dobili sporočilo Vestnikovega odbora vsem reševalcem naših križank.)

Rešitev križanke za 30. obletnico Vestnika.

Vodoravno: 7. skelet, 8. kvačka, 10. hitrica, 11. naliv, 12. zvit, 13. pijan, 17. polič, 18. urez, 22. zlato, 23. epizoda, 24. ekonom, 25. raniti.

Navpično: 1. psihoza, 2. Vestnik, 3. bodoči soprog, 4. kvantač, 5. naočniki, 6. latva, 9. pacifizem, 14. nosorog, 15. frkolin, 16. izraziti, 19. izrek, 20. nalog, 21. zidar.

Mit majhnosti pri Slovencih

Da bi postavili narodno vzgojo na pravo mesto, se bomo morali otresti nekaterih idej, oziroma rekel bi mitov, ki so zakoreninjani med nami, čeprav jih je razvoj že preživel. S časom smo se tako navadili nanje, da se sploh ne vprašamo, če so te ideje veljavne ali ne. Postale so nam nekaka železna srajca, ki je ne zmoremo odvreči. Tukaj se bom dotaknil le nekaterih teh idej, kajti če že nekatere določimo za zmotne, bomo po podobni poti lahko odkrivali tudi ostale mite.

Prav tak mit, ki ga imam v mislih, je usoden vtoliko, v kolikor nas ovira, da se kot narod postavimo na enako raven s sosedji in sploh evropskimi državnimi narodi. Enostavno povedano gre za zmotno prepričanje, da Slovenci nismo zgodovinski narod, kot so to Nemci, Francozi, Madžari, Čehi, Hrvati ali Srbi.

To prepričanje izvira iz zgodovinske razlage, po kateri naj bi Slovenci v zgodovini nikdar ne bili imeli lastne države in po kateri naj bi že tja od našega pojava na evropskem odru bili podložni bodisi Obrom, bodisi neki širši slovanski državni tvorbi, bodisi Nemcem.

Moderna zgodovinska znanost je to razlago dokončno zavrgla. Danes ni resnega zgodovinarja, ki bi dvomil v nekdanji obstoj suverene države Karantanije. Še več, o tej državi smemo na podlagi ohranjenega gradiva o ustoličenju koroških vojvod trditi, da je z razliko od fevdalnih državnih tvorb slonela na temeljih demokracije in socialne pravičnosti. Pravna nepretrganost te države je bila zaznavna prav do časa Marije Terezije, kajti šele ona je odpravila privilegije, ki jih je bil dotlej deležen vojvodski kmet.

Toda čeprav dejstva pričajo, da smo zgodovinski narod, Slovenci še nismo odvrli zmotnih predstav o naši zgodovini, ki smo jih v preteklosti brez pretresanja prevzeli od tujcev. Še vedno se obotavljamo, da bi brez pridržkov in na glas povedali, da smo naslednjiki tradicije karantanske države. Še posebej bi morali to povedati naši mladini, kajti če so jo tujci vzgajali k pridnosti in podložnosti, jo moramo mi vzgajati predvsem k samozavesti in enakopravnosti. Tako, da bodo otroci našega naroda, ko pridejo v svet, na vprašanje, "Kdo ste?" lahko brez oklevanja odgovorili, "Slovenci." Če v svetu priznavajo narodnostno identiteto Škotov, ki jim manjka živ in visoko razvit lastni jezik, kot ga imamo mi, zakaj ne bi tudi naše.

Drugi mit iz naše miselne ropotarnice je mit majhnosti. Naši po-

litiki, znanstveniki in časnikarji ob vsaki priložnosti ponavljajo, da smo majhen narod. Urednika zbirke slovenske lirike v angleškem prevodu sta šla tako daleč, da sta slovensko majhnost poudarila že kar v naslovu: *Parnassus of a Small Nation* (Pesništvo majhnega naroda).

In kaj je merilo naše majhnosti? Ne morda po današnji navadi v svetu družbeni produkt, ki ga ustvarja slovensko gospodarstvo, temveč preprosto število našega prebivalstva in površina našega ozemlja.

Kako veljavna pa je sploh trditev, da smo številčno majhni? Ko bi prelistali Atlas narodov mira, ki je edinstvena publikacija te vrste, bi se prepričali, da je več narodov, ki so številčno šibkejši od Slovencev, kot pa takih, ki nas številčno prekašajo.

Če vzamemo jezik za izhodišče narodne istovetnosti, potem nam da precej misliti podatek, da govorijo na svetu 3.000 različnih jezikov in da jih je od tega števila samo 130 takih, ki imajo po več kot en milijon uporabnikov, 70 pa jih ima po več kot pet milijonov uporabnikov. Torej v svetovnem merilu slovenski jezik ni jezik številčno šibke skupine.

Morda bo kdo oporekal, da pomenuje v svetovni politiki državne tvorbe več kot pa po jeziku in kulturno organsko zraščene narodnostne skupnosti.

Pa pogledimo seznam držav, ki so članice Organizacije združenih narodov, in ugotovili bomo, da jih je med njimi precej takih, ki so številčno šibkejši od Slovenije. Suverena država Gambija šteje npr. le okrog 550.000 prebivalcev. To je majhna državna tvorba, ne pa Slovenija.

Da bi se znebili zakoreninjene predstave o lastni majhnosti, ne zadostuje, da jo v luči sodobne danosti označimo za zmotno. Poznati moramo tudi objektivne razmere, v katerih je ta predstava nastala.

Svet, v katerem se je oblikovala naša sedanja starejša in do neke mere tudi srednja generacija, je bil dokaj drugačen od današnjega. Razvoj prometnih sredstev tedaj še ni segel tako daleč, da bi se denimo slovenski ali drugi srednjeevropski strokovnjaki udeleževali raznih kongresov in konferenc, sedaj v Monte Videu, sedaj v Abidjanu, sedaj v New Delhiju. Pa tudi, ko bi bilo potovanje v te kraje pred zadnjo vojno možno tako kot je danes, bi imeli malo razlogov potovati tja. Omenjeni kraji so bili takrat po večini kolonialne posesti brez lastne-

ga vpliva v svetu. Tudi trgovinske zveze so vzdrževali v glavnem posredno prek zahodnoevropskih matičnih držav.

Naše oči so bile torej obrnjene predvsem k Evropi, tudi zaradi tega, ker so tedaj velike evropske države odločilno vplivale na oblikovanje svetovne politike in ker so nekatere med njimi gojile ostro nacionalistično in ekspanzionistično politiko znotraj Evrope. V taki družbi smo se čutili ne le majhne, ampak tudi ogrožene.

Danes so z izjemo Sovjetske zveze tudi največje evropske države v primerjavi z res velikimi državami v svetu majhne. Da, marsikateri njihovi problemi se bistveno ne ločijo od naših. V kolikor pri njih šovinistične, se pravi, nacionalistično ekspanzionistične težnje še obstajajo, je nevarnost, da bi prišle do izraza na škodo drugih držav, močno omejena zaradi vpliva svetovnih velesil in vedno bolj tudi zaradi vpliva manjših držav članic Organizacije združenih narodov.

Mar ni torej predstava o naši majhnosti podobna hiši z izpodjedeni temelji? Cas je, da jo dokončno podremo.

Ode mita majhnosti, po katerem je vse tuje pač večje, smo po neki čudni poti logičnega nesklepanja prišli do prepričanja, da je vse, kar je tuje, tudi kvalitetnejše. Postali smo maloikovci tujega, od žganih pijač-reporterja Dela, ki potujeta po Grenlandiji, sta se odpravila iz Ljubljane na pot s steklenico whiskyja do gospodinjinskih strojev, literarnih del ter filozofskih in nefilozofskih idej. Postali smo nekak protipol tipu inzularnega, vase zagledanega naroda, ki ga po Prešernu lahko označimo za itaškega, saj je o njem v Elegiji svojim rojakom dejal:

*Itaka ni bila bogata
žita, vina, konj, ljudi,
tešana, majhena, gorata,
vendar davno že slovi,*

*ker jo ljubil je do smrti,
vsak ji sin ostal je zvest,
mimo Itake vse črti,
kar Odisej vidi mest.*

Toda, če spoznamo Odisejev odnos do sveta kot nezdrav, ali ni prav tako nezdrav tudi odnos Kranjca, ki je še vedno naše dokaj verno ogledalo in o katerem pravi pesnik:

*Kar ni tuje, zaničuješ,
starih žeg se zgublja sled,
pevcov svojih ne spoštuješ,
za dežele čast si led!*

Tak odnos je škodljiv, ker dušilastni napredek. Čas je, da odvremo svojo nezdravo skromnost, ki v nekem smislu vodi k brezbržnosti. Čas je tudi, da se nehamo zadovoljevati z dosežki, ki so pomembni v jugoslovanskem, italijanskem ali avstrijskem merilu.

Mladino moramo vzpodbujati k temu, da bodo njeni dosežki pomembni v svetovnem merilu. Skrbeti pa moramo tudi za to, da se bo lahko uveljavljala doma. Dovolj imamo slavni mož, ki so delovali na Dunaju ali pa drugje po svetu. Rabimo jih v domovini, tisti domovini, ki ji kot sužnji mita majhnosti pravimo "ožja" domovina. Če pa že naši ljudje morajo v tujino, potem morajo tako oni kakor domovina skrbeti za to, da bodo svojemu narodu koristni ne le splošno, namreč prek svetovnega napredka, ampak tudi specifično, namreč po svojem prispevku k razvoju slovenstva.

Ne bom našteval drugih naših mitov, takih, ki izvirajo iz pretekle danosti in takih, ki so bili že od vsega začetka brez stvarne podlage, kot npr. prepričanje, da je slovensčina silno težak jezik, s čimer prenekateroga voljnega tuja odvrne od poskusa, da bi se je naučil.

To prepričanje, ki ga sleherni jezikoslovec lahko spozna za zmotno, smo menda prevzeli od tujcev, ki so svojo nevoljnost za učenje slovensčine opravičevali, češ da je težka. Če pa smo se mi potrudili ter sa naučili njihovega jezika, so nas pohvalili tako, da so dejali, da imamo za jezike izreden talent. Tudi temu smo verjeli in si tako ustvarili nov mit.

Težava z miti je v tem, da v njihovo veljavnost nihče ne dvomi, tako kot nekoč ljudje niso dvomili v mit, po katerem sonce potuje okrog zemlje. Včasih miti sploh niso jasnevalni, temveč so del naše podzavesti. Odražajo se v našem vedenju oziroma odnosu do sveta in se z vzgojo prenašajo iz ene generacije v drugo. So torej izredno trdoživji. Naučinkovitejša formula za spoznavanje neke predstave o sebi za pravilno ali zmotno, je vprašanje: "Ali to, kar trdimo o sebi, trdijo o sebi tudi ostali razviti narodi?" Če je odgovor negativen, moramo prav gotovo preveriti objektivno osnovo našega stališča.

Zamislimo se torej, kdo smo, kaj hočemo in kam plovemo. Dvignimo se za trenutek iz vsakdanjosti in uravnajmo smer. Perspektive za nenehno rast slovenskega naroda so v veliki meri odvisne od nas samih. To, kar ustvarimo danes, je perspektiva za jutri.

Toussaint Hočevar

Članek je objavljen v avtorjevi knjigi Slovenski družbeni razvoj. Knjigo lahko naročite pri Založbi Prometej, P. O. Box 8391, New Orleans, LA 70182, USA (cena \$ 8)

Proti jezikovnemu politikantstvu

Pod gornjim naslovom je ljubljansko "Delo" dne 18. novembra t.l. objavilo izjavno slovenskega Jezikovnega razsodišča. Posebni zadnji stavek je značilen. (Op.ur.)

Jezikovno razsodišče je bilo ustanovljeno 15. oktobra 1980 kot ena izmed delovnih skupin taktarne Sekcije za slovensčino v javnosti pri RK SZDL. Slovenije z nalogo, naj obravnava najhujše kršitve dobrega jezikovnega in slogovnega ravnanja. Do letošnje jeseni, ko je začelo delovati Jezikovno razsodišče v treh sestavi, je bilo objavljenih nad 220 izjav, ki naj bi prispevale k razvoju jezikovne zavesti med Slovenci. Številna pisma, ki prihajajo na naš naslov, in tudi odmevi na izjave v Sloveniji in drugih republikah kažejo, da dejavnost razsodišča ni ostala brez vsakršnega učinka. Med odmevi ne moremo prezreti tudi tistih, čeprav redkih, ki poskušajo dejavnost razsodišča speljati v nacionalno-šovinistične vode – bodisi s svojimi "pobudami" za javno obravnavo bodisi z označevanjem posamičnih izjav razsodišča za šovinistične.

Res je, da je Jezikovno razsodišče v svojih izjavah pogosto obravnavalo primere podrejanja slovensčine srbohrvaščini (temu se ne namerava odreci tudi v prihodnje) in bilo zaradi tega deležno tudi kritik, češ da ne upošteva ustavnih določil o enakopravnosti jezikov v Jugoslaviji. Ker je Jezikovno razsodišče pred nedavnim začelo delati v novi sestavi in ker se prav v tem času ponovno pojavljajo kritike te vrste, se nam zdi prav, da slovensko javnost izprizne seznanimo s svojimi pogledi na to vprašanje.

Socialistična republika Slovenija je država v sestavi SFRJ Jugoslavije, ki temelji na suverenosti slovenskega naroda in ljudstva Slovenije, obenem pa tudi demokratična skupnost slovenskega naroda in italijanske in madžarske narodnosti. V njej torej delovni ljudje in občani zagotavljajo in uresničujejo suverenost, enakopravnost in nacionalno svobodo, pogoje za vsestranski napredek slovenskega naroda, posebej po dolžni skrbeti za ureditev položaja slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in Slovencev v tujini. Načelo enakopravnosti, ki ga uveljavlja ustava, seveda zadeva tudi državljane drugih republik, ki imajo na območju Slovenije enake pravice in dolžnosti kot njeni državljani.

V teh okvirih je zasnovana dejavnost in utemeljena moralna odgovornost Jezikovnega razsodišča za zagotavljanje in uresničevanje ustavno določenega pomena slovenskega jezika, v katerem so dolžni "poslovati vsi državni organi ter drugi organi, samoupravne organizacije, skupnosti in posamezniki, ki opravljajo družbeno službo na območju Socialistične republike Slovenije," in se posebej za razvoj jezikovno in slogovno kakovostne rabe slovenskega jezika v javnem delovanju. Njegova dejavnost je prav tako utemeljena z določbo zvezne ustave, po kateri so v SFRJ v uradni rabi jeziki vseh narodov Jugoslavije. Ta ustavna določila so in bodo eden izmed temeljev strokov-

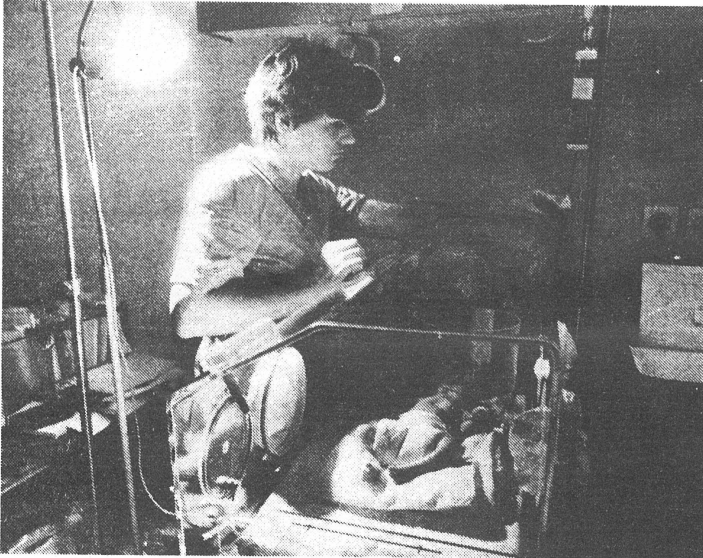
nega presojanja in jezikovnih pobud Jezikovnega razsodišča.

Po statističnih podatkih v SR Sloveniji zdaj stalno živi okrog deset odstotkov prebivalcev neslovenske narodnosti, poleg pripadnikov obeh narodnosti v Sloveniji predvsem državljani republik s srbohrvaškega gornjega področja. Vsem njim gre po slovenski ustavi pravica do vzgoje in izobraževanja v svojem jeziku, pripadnikom italijanske in madžarske narodnosti pa še posebne pravice, določene z ustavo zlasti na področju družbenopolitičnega delovanja, obveščanja, kulturnega ustvarjanja in razvijanja stikov z matičnima narodoma. Jezikovno razsodišče se kajpak ne spušta v vprašanja celostne politike do pripadnikov drugih jugoslovanskih narodov v Sloveniji, čeprav mu je seveda znano, da vse njihove pravice niso – ali pa niso v celoti – uresničene, in prav tako, da so za njihovo uresničevanje odgovorni tako Slovenci kot sami državljani drugih republik in njihove matične republike. Kot kaže raziskave med delavci iz drugih republik in pokrajini v Sloveniji, se ti bodisi ne zavedajo svoje odgovornosti bodisi pripisujejo ustavnim pravicam s področja vzgoje in izobraževanja bistveno manjši pomen kot zagotavljanje ekonomske enakopravnosti. Tako npr. lahko pozvamek iz nedavne raziskave, da le 13,6 odstotka delavcev iz drugih republik in približno enak delež Slovencev (10 odstotkov) iz reprezentativnega vzorca postavlja zahtevo po šolah v maternem jeziku med prioritete. Po drugi strani pa statistika kaže, da državljani drugih republik v Sloveniji niso v prav nič neenakopravnem položaju na področju javnega komuniciranja. Razširjenost tiska iz drugih republik v Sloveniji dosega četrtino celotne letne naklade slovenskih časnikov; posameznih časnikov (ne le Sportske novosti!) pro-

dajo v Sloveniji tudi več kot deset odstotkov celotnih naklad, medtem ko je pretok v nasprotni smeri komaj omembe vreden. Podobno je s televizijskim programom, saj ljubljanska televizija na prvem programu predvaja 22, na drugem pa 91 odstotkov oddaj v jezikih drugih republik, medtem ko televizijski studiji v drugih republikah predvajajo manj kot 10 odstotek v slovenskem jeziku.

Kot dokazujejo raziskave povsod po svetu, sodijo množična občila med poglavite človekove socializatorje, saj ga spremljajo od rojstva do smrti (tradicionalni socializatorji, kot so družina, šola ali cerkev so že v podrejenem položaju). Neuravnoteženi pretok sporočil med republikami prav gotovo pomembno ne učinkuje tudi na razvoj slovenskega jezika, predvsem pa na vsakdanjo jezikovno prakso. Nič čudnega, če se v večini (najhujših) kršitev norm dobrega jezikovnega izražanja prav posledica nekritičnega prevzemanja iz srbohrvaščine. Zdi se nam naravno, da v stikih med različnimi kulturami in jeziki prihajajo kljub vsem prizadevanjem za enakopravno sodelovanje tudi do pomanjkljivosti in zapostavljanja, naj gre za naključje ali za namero. In nič manj naravno, če še – potrebno se nam zdi opozarjati na take pomanjkljivosti, tako kot na zglede jezikovne rešitve, čim več je spodrseljavev, tem več mora biti opozorilo. Na napakah naj bi se pač tudi kaj naučili. Označevanje skrbi za ohranitev in razvoj maternega jezika, to bistvene razsežnosti nacionalne samobitnosti, za šovinizem je politikantska zvižavnost ali sprevrednjavanje ne glede na to, kdo in s kakšnimi nameni se loteva postavljanja tega kužnega znamenja.

V LJUBLJANI SO SE RODILI ČETVERČKI

V noči od sobote na nedeljo, 1. decembra so se v novi porodnišnici kliničnega centra v Ljubljani rodili četverčki Uroš, Aleš, Sonja in Sandra. Srečna starša, ki sta sicer pričakovala trojčke, sta 28-letna Zdenka in Slavko Šavel iz Murskih Črnc v Prekmurju. Otrokom se je mudilo na svet, kajti rodili so se v 31 tednu, to je skoraj dva meseca prezgodaj, temu primerna je bila tudi njih teža: deklici sta imeli od 1.000 do 1.400 gramov, dečka pa od 1.415 do 1.580 gramov. Zdravnika dr. Jože Bertole in dr. Tanja Talan sta povedala, da bodo otroci še nekaj časa pod skrbnim nadzorstvom v inkubatorjih. (Fotografija povzeta iz Dela)

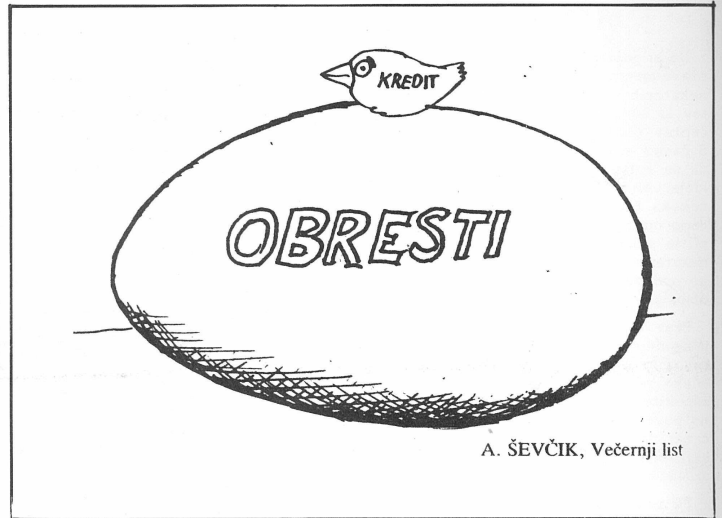
PRAZNIK SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Na prvega decembra letos so v Trstu proslavili 40 let Slovenskega gledališča. Ob tej priložnosti so v Kulturnem domu podelili priznanja članom te gledališke hiše, ki so soustvarjali v njej več kot 30 ali celo 40 let. Slovensko gledališče v Trstu se je prvič predstavilo navdušenemu občinstvu 2. decembra 1945 v tržaškem gledališču Fenice. V štiridesetih letih so imeli 300 premier in več kot 6.000 predstav, ki jih je videlo nad 700.000 gledalcev. (Foto Delo)

Ljudje imajo veliko napako: svoje polje zanemarijo, zato da gredo na sosedovo pulit plevel. KITAJSKA MODROST

Nečimrnosti pri drugih ne prenašamo, ker prizadeva našo. LA ROCHEFOUCAULD

A. ŠEVČIK, Večernji list

Dve steklenici whiskyja

Pred nedavnim smo vsi Slovenci, tisti pač, ki zavedno gledamo program RTV Ljubljana, vsak torek zijali v avstralsko nadaljevanko Proti vetru. Kot grozansko izkoriščanje so prikazali prizor, ko je glavni junak za svojo pšenico dobil šest galon ruma — natanko 24 litrov pogubne, toda potrebne pijače.

Toda če človek natančno pomisli, glavnemu junaku te nadaljevanke ni šlo nič slabše kot povprečnemu Jugoslovancu. Ta je namreč letos povprečno zaslužil na mesec za spoznanje več kot 20 tisoč dinarjev. Če spremenimo dinarsko enoto plačila v tekoče enote v obliki whiskyja, ki si ga naročiš v gostilni, ugotovimo, da Jugoslovan zasluži na mesec natanko za dva litra whiskyja ali 24 litrov te uvožene pijače na le-

to! Ne verjamate?! Kar stopite v bližnjo gostilno, in ugotovili boste, da velja 0,5 dl whiskyja samo skromnih 500 dinarjev. Liter torej stari milijon.

Zaradi tega tudi ni odveč razmišljanje, da bi v bodoče lahko stabilizirali naš dimarček kar z whiskyjem. Delavci bi dobili ob koncu meseca svoja dva po-

naše politike dolgoročne gospodarske stabilizacije — znižanje inflacije.

Ker nimamo deviz za uvoz whiskyja, bi si sicer lahko pomagali tudi z domačo slivovko ali kakšno podobno krepčilno pijačo, tako da bi delavec pač dobil kakšen liter plače več. Ta ideja pa verjetno ni najboljša, ker bi podpirali alkoholizem, ali ne?

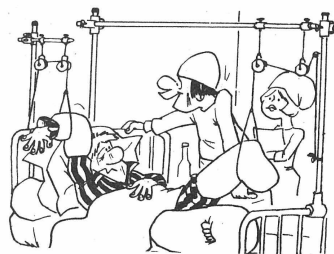
Sicer pa, kolega mi je ob prebiranju teh vrstic dejal, da je taka primerjava naravnost nesramna — rum v Avstraliji in naše plače!

Popolnoma se strinjam.

Junaku to nadaljevanke namreč, ko je pšenico zamenjal za rum, ostal še vsaj ječmen, iz katerega je lahko na skrivaj kuhal whisky. Kaj pa je ostalo povprečnemu Jugoslovancu? —niš

IZ TISKA V SLOVENIJI Objavljeno v Večeru

vpredna litra whiskyja. Ker s povprečno plačo tako ali tako ne morejo kaj prida živeti, bi se lepo napili, v trgovine sploh ne bi več hodili, z zmanjšanjem povpraševanja pa bi se cene seveda globoko znižale — morda celo cene whiskyja. Tako bi kar čez noč dosegli starodavni cilj

Morate mi oprostiti če sem kaj napak napravil. Veste to je moja prva operacija.

— Torej, draga, priznati moram, da je dovolj udoben!

NAROČILNICA ZA KNJIGO "SLOVENIANS FROM THE EARLIEST TIMES"

COORDINATING COMMITTEE OF SLOVENIAN ORGANIZATIONS IN VICTORIA
P.O.Box 185, Eltham, 3095, Victoria, Australia.

I order herewith.....Books "SLOVENIANS FROM THE EARLIEST TIMES"

at \$ 20 plus \$ 2 postage and handling expenses (in Australia)

Book(s) to be delivered to the following address(es).....

Enclosed is Cheque/Money Order for.....dollars

Date..... Signature